

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XXVIII. évfolyam 5. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző online folyóirat *

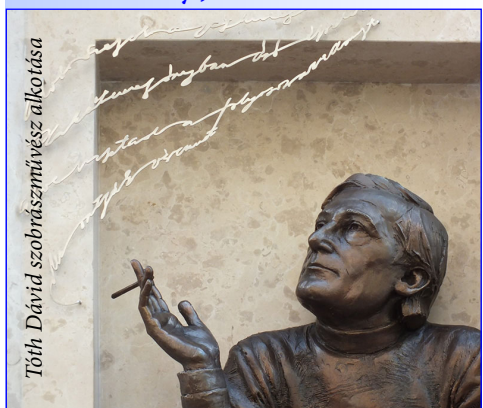
2021. május

A tartalomból:

- 2. CIVIL SAROK: Vatai Gyula II. rész
- 5. IN MEMORIAM: Hanyecz Margit
- 6. IN MEMORIAM: dr. Koleszár József
- 9. Életképek a Szent Gellért Iskolából

- 12. IRODALMI OLDAL: Pilinszky János verseihez

Az anya gyermek kapcsolat, mely mindannyiunk életének talán legmeghatározóbb útravalóját jelenti, kifogyhatatlan erőt és tapasztalatot jelent. Megfogalmazni, szavakba önteni mégis szinte lehetetlen, hiszen mindenkiben más kép, más gondolatok jelennek meg erre a szóra: édesanyám. Férfiként a csodálat, szeretet és a legmélyebb elismerés talán azok az érzések, melyekkel az anyaságra tekintünk. Úgy érzem, az emberi élet valódi értelme, értéke a családon és a gyermekvállaláson keresztül teljesedhet ki igazán. Ebben a csodában szülőként létezni páratlan lehetőség már az élet első percétől kezdve. A hölgyek döntő többsége számára önön életük szinte minden lépése felkészülés az anyaságra, noha az ezzel járó felmérhetetlen tudást, türelmet és szeretetet megtanulni nem lehet. Éppen ezért megismételhetetlen az a szépség, amely minden egyes édesanyában testet ölt, s ami előtt ma,

május első vasárnapján mindannyian fejet hajtunk. Egy ölelésben, egy virágban, egy őszinte pillantásban most világok mélysége indul útjára, ám a legfontosabb ma a köszönet. Tudom, hogy sok szívben sajnós már csupán emlékek tarthatják az édesanya alakját, ám a mai nap éppúgy az övék is, hiszen szeretetük, fáradásuk örök kincsékként él tovább megannyi gyermeki lélekben. Köszönjük, köszönöm hát, hogy vannak, hogy szeretnek és hordozzák, óvják a jövődőt. Kedves édesanyák: Isten éltesse Önöket!

Dankó Béla

Képviselő úr jókívánságaihoz Szerkesztőségünk is csatlakozik: Isten áldja meg az édesanyákat, nagymamákat, dédiket, lányokat, asszonyokat. Minden nő magában hordozza az anyaságot. Legyenek áldottak és boldogok!

CIVIL SAROK

„ahol az Úr Lelke, ott a szabadság” (2 Kor 3,17)

Beszélgetés Vatai Gyulával - II. rész

(a Váci Fegyház és Börtön korábbi parancsnokával, evangélikus hitoktatóval)

Cursillo a börtönben

A hivatás

»Miért eszik a ti Mesteretek vámosokkal és bűnösökkel? «Ő meghallotta ezt és így szólt: »Nem az egészségeseeknek kell az orvos, hanem a betegeknek. (Máté 9, 9-13)

Mely ige, igék vezettek az életedben?

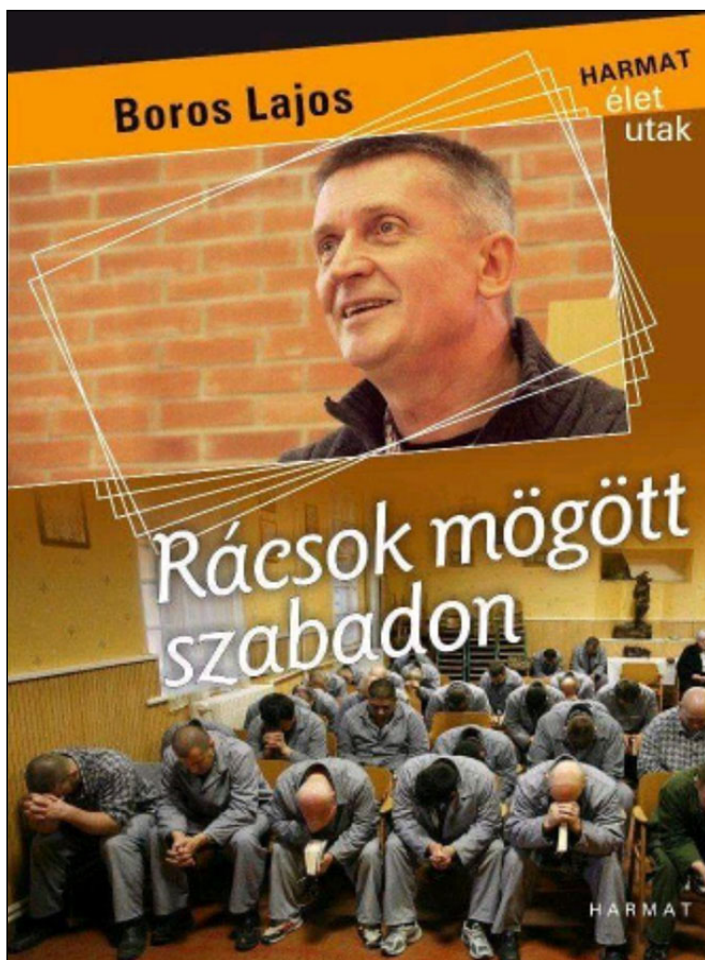
Én azt szoktam mondani, hogy két fontos ige volt, mely megtérésem után a szakmai életemet jellemezte. Az egyik a Máté 9, 9-13. Itt az, amikor Mátét elhívja Jézus, és nem is az elhívás a fontos, hanem amikor Mátéhoz (egyébként ugyanez van Zakeusnál is) leül Jézus, és megjönnek mindenféle bűnösök. Akkor a zsidók, a farizeusok morgolódnak, hogy Jézus bűnösökkel ül le egy asztalhoz. Akkor azt mondja az Úr nekik, hogy nem az egészségeseeknek van szükségük az orvosra, hanem a betegeknek. Ő nem azért jött, hogy az igazakat, hanem a bűnösöket hívja megtérésre.

És ez annyira képszerű volt, mert ugyanez történik a börtönben. Letagadhatatlanul benn van Jézus, ott dicsóítik könnyek között az Istent több mint kilencvenen. Ez egy kilencszáz fős börtönben tíz százalék, elképesztő szám egyébként. Már akkor, mikor odamentem, így volt. Szóval felháborodnak a jó keresztények is. És akkor Jézus kiszól, hogy igen, értük is jöttem. De nem is ez az érdekes, mert tudjuk, Jézus ilyen. Hanem bele merünk-e helyezkedni a zsidók helyzetébe? Felismerjük-e, hogy mi vagyunk azok, akik folyamatosan akarjuk Istennek a munkáját irányítani, a mi emberi gondolataink szerint. Ebben az esetben is ki akarjuk jelölni a bűnbocsánat határait. Az van bennünk, hogy na nem, hát a mocskos gyilkosnak megbocsátás...?

Voltam előadást tartani egy balatoni katolikus iskolában, ahol az osztályfőnök a gyerekek előtt úgy nekem esett emiatt... Ez világosan mutatja, még hívő emberek esetében is elképzelhetetlen, hogy megöleljünk egy gyilkost, aki megbánta a bűneit. Megértem

Vatai Gyula

az emberi érzéseit, felháborodását. Bennünk is csak Jézus tud így szeretni, megbocsátani. Ha beengedjük. Emberileg lehetetlen. Ráadásul sokszor az igazság kimondása nélkül, a bűn utálat, határozott elutasítása nélkül gyakorolják a megbocsátást a rajongó tanítványok. Más oldalról pedig a könyörtelen megvetés. Főleg ez utóbbit, folyamatosan átéltem parancsnoktársak, munkatársak, civilek oldaláról. De átéltem mást is. Kivittük ezeket a fogvatartottakat külső templomokba, bizonyosságot tenni a megszabadulásukról. Ezt bilincses szállításnak hívtuk, mert a bilincset föltettük a rabokra, úgy szállítottuk őket. A templomot körbebiztosítottuk, nehogy valaki is megszökhessen. Bementünk a belső térbe. Levettük róluk a bilincset. Volt egy szintetizátorunk is. A kántor, Boros Lajos testvérem játszott, a többiek énekeltek. Tanúságot tettek Istenről. Ott meg azt láttam, hogy a civilek a padokban törnek össze és sírnak. Elképesztő ereje volt ezeknek a szolgálatoknak. Amikor egy 22 évet ott töltő rab feláll, és azt mondja, én jó helyen vagyok, ezt érdemlem, az egész életem romokban hevert, de van Isten, aki még itt a börtönönben belül is szabadítani tud engem... Annyira hiteles, annyira mellbe vágó! Voltunk baptista imaházban, reformátusoknál, katolikus templomban. A börtönökben, más rabokhoz is mentünk tanúságot tenni. Nagyobb találkozókra vettünk részt,

Boros Lajos könyve

mint a Csillagpont vagy a Szélrózsa. Ezekre a szolgálatokra voltak, akik már szabadultak, és voltak, akiket eltávozásra elengedtek. Volt egyenpólónk is, Simon András grafikával. Mottóként pedig „ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság” felirat. Volt olyan, hogy ott volt a lelkész, a táborigazgató, ott voltam én mint aktív börtön-

tönparancsnok, szabadult rabok, testvérek, akik benn voltak, de ezekre az alkalmakra kijöhettek. Közösen énekeltünk, tettünk bizonytságot. Ezen alkalmakkor annyira vágytam, arra hogy én is szolgáljak, hogy amikor fölvezettem az alkalmat, és elmondtam, hogy mi fog történni -, az is egy kisebb bizonytságtétel volt a részemről. Nem én szerepeltem, de muszáj volt szólnom belső készítésre. Olyannyira, hogy mikor a verőcei baptista gyülekezetben jártunk - akkor még Szenczy Sándor volt a gyülekezet lelkésze, aki karizmatikus baptista lelképásztor -, felállt és teljesen „kivolt”, jó értelemben attól, hogy azt mondtam, rabtestvérek. Azt mondta, ezt majd egyszer tanítani fogják, hogy egy parancsnok ide áll, és azt mondja, rabtestvérek. Nekünk ez nem volt ekkora csoda, mert mi így éltük meg a mindennapokat. Csak azért mondtam el, hogy amit kivittünk, az a világnak volt egészen újszerű. Aztán volt olyan, hogy Hawaii háromezer baptista lelkész előtt prédikáltak ki, ami Vácra folyik. Tehát ez egy világra is hatással levő dolog volt, de a szervezet ezt nem tartotta szakmai történésnek. Holott ez nekem nemcsak saját missziós küldetésem volt, hanem meggyőződésem ma is, hogy nagyon komoly szakmai lehetőségek voltak még ezekben a kezdeményezésekben. Azzal hogy kimentünk, már eleve oldottuk a társadalmi előítéleteket. Ez önmagában szakmai siker. De ennek a közösségnek a fenntartása más szempontból is szakmai siker volt. Felkeresett például Roszik Gábor evangélikus lelképásztor, és tájékoztattott a Brazíliában megszületett APAC-rendszerről. (A rövidítés: Amore Person Amore Cristus, ami azt jelenti, az embert szeretjük; Krisztust szeretjük, az emberben...) Ezt három cursillós hozta létre, mert egyszerűen elviselhetetlen körülmények voltak Brazíliában a börtönökben. Ezekben a börtönökben nem volt személyzet, hanem a rabok önrányítása működtette a börtönt, meg persze a cursillós testvérek, hisz a cursillóra jellemző a nagy önkéntes tábor. És ez olyan hatékonyan működött, hogy a visszaesési arány alacsony, négy százalékos volt az APAC hőskorában. A statisztikák alapján ez olyan ötven százalékos feletti Európa jelentős részében. Ez bebizonyította, hogy ha a belső motívációik megváltoznak, akkor elképesztő eredményeket lehet elérni. Az első APAC körletet Vácott létrehoztuk, amit szakmai szempontból nem neveznék APAC-nak, de fontos kezdőlépés volt a fogvatartottakkal való bánásmód szemlélet formálásában. Ez egy hitéleti körlet lett, amelyen nagyon sok áldás van most is. Három ilyen van ma az országban, az első nálunk volt. Amikor be-

lekerültem a cursillós mozgalomba, akkor erről egy beszélgetéssorozat, illetve egy kis tanulmány is született, hogy mi a lényege ennek az APAC-nak, és mi alapján működhet. A lényeg, hogy ez is létrejött, és a hitéleti körlet az egy csoda volt.

A másik ige, mely a személyes életemnek volt fontos igéje az **Apostolok Cselekedeteiből** való, az ApCsel 16, 23-34.

Sok ütést mértek rájuk, majd börtönbe vetették őket, és megparancsolták a börtönőrnek, hogy gondosan őrizze őket. Az pedig, mivel ilyen parancsot kapott, a belső börtönbe vetette őket, és a lábukat kalodába zárta. Éjfél tájban Pál és Szilász imádkozott, és énekkel magasztalta az Istent. A foglyok pedig hallgatták őket. Ekkor hirtelen nagy földrengés támadt, úgyhogy megrendültek a börtön alapjai, hirtelen kinyílt minden ajtó, és mindegyikükről lehulltak a bilincsek. Amikor a börtönőr felriadt álmából, és meglátta, hogy nyitva vannak a börtönajtók, kivonta a kardját, és végezni akart magával, mert azt hitte, hogy megszöktek a foglyok. Pál azonban hangosan rákiáltott: „Ne tégy kárt magadban, mert valamennyien itt vagyunk!” Erre az világosságot kért, berohant, és remegve borult Pál és Szilász elé; majd kivezette őket, és ezt kérdezte: „Uraim, mit kell cselekednem, hogy üdvözlüljek?” Ők pedig így válaszoltak: „Higgy az Úr Jézusban, és üdvözlülsz mind te, mind a te házában népe!” Ekkor hirdették az Isten igéjét neki és mindazoknak, akik a házában voltak. Ő pedig magához fogadta őket az éjszakának még abban az órájában, kimosta sebeiket, és azonnal megkeresztelkedett egész háza népével együtt. Azután házába vitte őket, asztalt terített nekik, és örvendezett, hogy egész háza népével együtt hisz az Istenben. (ApCsel 16, 23-34)

Ez a filippi börtönőr megtérése. Boros Lajos testvéremmel, aki azóta már szabadult, és én is bizonyos szempontból, ketten együtt mentünk szolgálni közösségekbe, még a járvány előtt. Ő mint szabadult rab, én mint szabadult parancsnok, és együtt tettünk bizonytságot az Úr szabadításáról. Van ennek valami különös íze. Mikor együtt mentünk kocsival, akkor mindig elmondtam, hogy neki olyan furcsa Gyula testvérnek szólítani, hisz neki parancsnok úr, ezredes úr voltam sokáig. Ő egy fegyveres rabló volt, emberölési kísérlettel, harminc évet ült összesen. Az utolsó ítéletére, bekerülése után néhány évre megtért. Tizenhét, tizenkilenc évet megtértként élt a börtönben. Olyan békében és olyan tisztasággal a szemében, amit kint sem nagyon látok. Irigykedtek rá sokan. Szabadabb volt - már messziről látszott, hogy szabadabb -, mint kint sokan. Aki végigolvasta a filippi

Sólyom Lászlóval

levelet könnyek között, akiből a Lélek szólt és szól ma is. Most a baptista szeretetszolgálatnál börtönügyi missziós tag. Felesége és már két gyereke van. Már a börtönben Isten különleges kapcsolatot munkált közöttünk. Többször előfordult, hogy elmentem hozzá a rabkönyvtárba, ahol dolgozott és az Isten dolgairól beszélgettünk hosszasan. Nagy hitelmény volt, hogy a huszonkét évet ülő rab és a parancsnok együtt Istenről beszélget.

Miért beszélek erről, hogy miért fontosak ezek a történések? Mert az Apostolok cselekedetei igéje szó szerint megtörtént 2002 és 2005 között. Élő bizonyítéka, hogy **az ige nem volt, hanem most is van**, most is történik. **Jelen van.**

Ugyanis úgy kezdődik az ige, hogy becsukják Szilaszt és Pált, a börtönben vannak kalodába zárva. Azt a parancsot kapta a tömlőc főnöke, hogy gondosan őriztesse őket. Előtte megbotozták, megostorozták őket. Ez így van ma is. A börtönőrnek a biztonság az első. Nem foglalkozik igazán másval. Igen ám, de mi történik éjjelkor? A nap, az ő idejük legsötétebb pontján? Nem az történik, ami a börtönben. Aki járt már ott, az pontosan tudja, hogy természetes a káromkodás, szitok és erőszak. Most azonban két ember Istent dicsőítő dalokat, zsoltárokat énekelt a börtön legmélyén, az éjszaka kellős közepén. Ez az a kilencven rab, aki gyülekezetként ott élt a váci börtön mélyén. Nem tud a szokásos élet megmaradni. Mit ír az ige nekünk? Megrendültek a börtön fundamentumai. Ez az a megrendülés, ami nélkül börtönzolgálatot sem lehet csinálni. Amikor összedől bennem mindaz, amit én állítottam fel. A falak. Elsősorban a szívem köré épített falak. Hogy az a börtön, ami testileg ott van előttünk, az egy dupla börtön, mert a kinti falak mögött mi magunk építettük belül az erősebb falakat. Minden megrendül. Amikor a váci rabok énekelték az Istent dicsőítő dalokat, amikor ott álltunk és énekeltünk. Képem is van, amikor a rabokkal az állomány közösen imádkozik. Ez nagyon nagy dolog, amikor a személyzet és rabok együtt imádkoznak. Amikor hallod a rabokat imádkozásban az Úr előtt állni, akkor a

fundamentumok megrepednek, megrendülnek. És mi történik? Földrengés van, a bilincsek lehullanak, és berohan ijedten a börtönőr. Leborul, és azt mondja, mit kell tennem, uraim, hogy üdvözüljek? Mert bár világosan látszik, hogy ő a börtön főnöke, de nem ő az, aki az élet hordozója. Meg a hatalom hordozója. Ez velem is megtörtént, a megtérés után, hogy világosan láttam, az Úr Jézus a hatalom hordozója. Ezt megélni ebben a szituációban úgy, hogy sokkal előrébb járnak hitben a fogvatartottak!... Elhangzik ez, higgy, és üdvözülni fogsz te és az egész házad népe! Aztán kiviszi őket, kimossa a sebeiket! És ez is megtörtént, ha nem is szó szerint! Volt egy Balogh Jani nevű nagydarab, jó kiállású cigány srác. Őt rávenni, hogy tegyen tanúbizonyságot, hát az művészet volt. Amikor aztán mégis valahogy ráállt, ott szem nem maradt könny nélkül. A Szentlélek úgy szólt belőle, hogy kevesektől hallottam így! Amikor ez a Jani testvérem szabadult, akkor Pilisvörösvárra ment, eltűnt a szemünk elől. Amikor kiszabadult, mindenki nagyon boldog volt, talált egy gyönyörű cigánylányt, aki szült is egy fiút neki. Aztán a játékgép, a kocsmá, a haverok visszacsalogatták. Elköltözött otthonról, már csak egy vityillóban tengette az életét, bujkált az ismerősök elől. Nagyon szerettük, ő a közösségnek olyan tagja volt, hogy amikor beszélt, áradt belőle a Lélek. És akkor történt valami érdekes, aminek nem is mi vagyunk a főszereplői, de velünk történt. Készítést éreztem, hogy felhívjam a lelkészönket, hogy valamit csináljunk, el kellene menni Janiért. Így lett. Előbb Boros Lajosért mentünk, aki eltávozáson volt Egerben, hogy keressük meg együtt Balogh Janit. És egy imádságos úton elmentünk Pilisvörösvárra megkeresni ezt a Jani gyereket. Kicsalogattuk a vityillóból, Lajos, aki mégiscsak a rabtársa volt, hirtelen átölelte, így nem tudott elmenekülni előlünk. Elvittük egy pizzériába. Beszélgettünk. Arra emlékszem, hogy Lajos kérdezte tőle, nem érzed Jani, hogy emberileg ez lehetetlen, hogy itt ülünk, a parancsnok úr, a lelkész, és én, a rabtársad... nem érzed, nem mi jöttünk hozzád, hanem az Isten látogatott meg? Persze, Jani összetört. Azt nap este hazament, visszament a családjához. A történet végkimenetelét tekintve nem túl optimista és pozitív, mert másfél év múlva visszarendeződött a helyzet, azóta sem tudunk a Janiról semmit. De számomra még érdekes volt a történetben, hogy Lajosnak már nem volt ideje visszamenni Egerbe, mert másnap reggelig szólt az eltávozása. Így történt, hogy nagyon örült, amikor választhatott, hogy a lelkésznél vagy a parancsnok házában aludjon. Azt mondta: „Ezt nem hagyhatom ki! Természetesen, a

parancsnoknál.” Akkor mi Gödön laktunk, és elvittem Lajost a házamba, és ott aludt. Együtt imádkoztunk a feleségemmel (akkor még nem váltunk el), hárman. A gyerekek aludtak. A legnagyobb élmény azonban hajnalban volt. Aki a börtönt ismeri, az tudja, hogy a kávé és a cigaretta két olyan cikk, ami mindent visz. Aznap reggel én főztem a kávé Lajosnak. Akkor még nem tegeződtünk. Mondtam, Lajos jöjjön, igyon egy kávé. És együtt megkávéztunk. Na, ez az, amikor kimosta a börtönőr a rabnak a sebeit. Amikor az összes rabért, akikkel szemben valamit elkövettem, mintha ott, akkor az egy sebmosás lett volna. Hogy én, a parancsnok főszolgálatom a kávé. Ez egy nagyon mély hitélmény bennem. És visszamentünk, én mentem dolgozni, Lajos a börtönbe. Ezért az apostolok cselekedeteinek ez a része, hogy bizony kimosta, együtt imádkoztak, örvendeztek a házban, és hitt az Istenben, ez egy nagyon fontos ige az életemben. Megtörtént. Az Isten már benn rendezgette, hogy később Lajossal együtt szolgáljunk.

Nagy élményem, hogy Berzentén, Szlovákiában Pintér Béla (keresztény énekes), Lajos és én szolgáltunk. Isten nagyon nagy élményeket adott. Még azt is, hogy amikor Berzentére mentünk, megálltunk egy településen, ahol falunap volt. Ott tettünk tanúságot, de ez szinte senkit nem érdekelt. Az ördög mindent összerombolt. Amikor elindultunk onnan, mégis én fel voltam villanyozva. Lajos nem értette. Mondtam neki, hogy megéltém, milyen az, amikor megszágyenyül az ember Krisztus miatt. Valóságosan érzed, hogy csatában vagy, s te katoná vagy, Krisztus katonája. Ez nekem is furcsa volt, mert megaláztak. Ahogy viselkedtek, ahogy ott emberekkel találkoztunk. Mégis azt mondtam, lerázzuk a port a cipőnkől, az Isten szolgálatában vagyunk. Így mentünk Berzentére.

Hogyan kerültél nyugdíjba?

Engem felállítottak, mert szilveszterkor két begyógyászott rab agyonütött egy harmadikat. Ezt követően volt egy öngyilkosság is. Küldtek bizottságot, kivizsgálták, de nem marasztaltak el. Mégis indoklás nélkül felmentettek. Igazából én ott éltem át, hogy előjeleket nem igazán lehetett látni, aminek a vége az öngyilkosság. Ez az ördög műve. Nyugdíjazással az életemben elindult egy hullámvölgy, mert rá egy évre a feleségem is „felállított.” A második feleségem elvált tőlem.

A harmadik házasságomban azt élhettem meg Évivel, hogy úgy voltunk jók egymásnak, ahogy voltunk. Nem tartott sokáig, öt évig, de valami elképesztő egységben, intimitásban. Megismerkedésünk után néhány hónappal kiderült, hogy átté-

tes rákja van. Öt évet éltünk együtt, most 2020. december 27-én halt meg. 2017-ben költöztünk haza, Gyomára. Annak, aki tudja, hogy nem sok ideje van hátra, annak értékes minden perc, óra. Mi abban éltünk, hogy bármikor meghalhat, tudtuk, hogy nem tudják meggyógyítani. Igazából, ha Istennek van olyan csodája, terve, akkor ki lehet ebből gyógyulni. Kezdetől azt érezte, hogy nem ez az ő útja. Egy nagyon különleges kapcsolatot ápolt Istennel. Halála előtt két hónappal azt mondta, hogy nem fogja megélni a 2021-es évet. „Az Isten engem nem fog meggyógyítani, de ilyen közel még nem volt hozzám, még simogat is, hidd el!” Akinek az a megélt valósága, hogy Isten simogatja, hogy nagyon közel van hozzá a szerető Isten, azt nem tudom elképzelni, hogy ne Önála legyen halála után. Azt gondoltam, hogy ha meghal, valami olyan depressziós időszak jön, amit nem tudom, hogy fogok átvészelni. De azon a napon, amikor meghalt, annyi hála, melegség volt bennem, s az, hogy ezt átélhettem, mai napig ez tart meg. Gyönyörű nap volt a temetés napja is. Furcsa élmény bennem, hogy szeretek visszagondolni a gyászmisszé. Egy cursillós atya temette, akinek a szavai, biznyságtétele után úgy éreztem, hogy Évi a szolgáló törzs tagja most is. És átéltem, hogy lehetek szerelmes így is, hogy ő ott van, én itt. Mégis összetartozunk. Értelmekkel felfogtam ezt korábban is. De hogy ezt élő módon meg is lehet élni, ezt nem tudtam. Döbbenetes élmény volt! Istennek a kegyelme, az Ő szeretete egészen furcsa módokon is megnyilatkozik. Pedig nagyon nagy félelmek voltak bennem.

Amikor engem „felállított” a feleségem, megtaláltak a cursillisták. Előbb elvégeztem egy katolikus cursillót, aztán szolgáltam katolikus és református cursillón egyaránt. A börtöncursillo pedig szükségszerűen öko-menikus kellett legyen, mert annyira nincs jelentősége a felekezeteknek ott, ahol az alapokról van szó, Jézus szeretetéről, mely az életet egyedül képes megváltoztatni. Ezért a börtöncursillo megszervezésénél, formálásánál is ott bábáskodtam. Isten nagy ajándéka volt ez is. Gyakorlatilag három napig együtt lenni a rabokkal... óriási lehetőség. Nekem különösképpen. Aki megjárta a sötétségnek, a bűn érintésének a mélységeit, mint én, még akkor is, ha nem én voltam a bűnöző, az nem marad érintetlenül, részvétlenül a bűnös ember iránt.

Nekem az az igazi helyem, engem ott talált meg Isten, ott éltem át olyat, amivel tudok szolgálni.

Köszönöm, hogy tanúságot tettél, megosztottad életed eseményeit!

Polányi Éva

In memoriam

Szülőföld: Bölcso, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Hanyecz Margit

1931. március 17. - 2021 március 20.

A húsvéti Nagyhéten Margitkáról gondolkodva Jókai Anna sorai jutottak eszembe: „Egy ember élete kívülről nézve vízszintes vonalnak hat, mely a születés pillanatától a sírig ér. Miközben életének vízszintes vonalán halad, magasság és mélység realitásában szenved végig a felismerés, az igazság, az öröm vagy a fájdalom ellentmondásait. A kereszt realitásában zajlik életünk, és minden embernek van keresztje. És mindenki cipeli a saját keresztjét. A batyut vinni kell, azt nem lehet letenni, mert akkor elveszíted a lényegét. Ez a kereszt.”

Margitka hittel, alázattal és derúvel vitte a maga keresztjét.

1931. március 17-én született Endrődön Hanyecz Illés (1907-1987) és Salamon Margit (1904-1981) második gyermekeként. Illés nevű bátyja ekkor kétéves volt. Szülei 65 hold földjükön gazdálkodtak szorgalmasan, ügyesen. Endrődön a Dózsa György (korábban Pitlés, Patika, Király) utca 15. számú házukban együtt élt velük apai nagymamája, Hanyecz Jánosné Mészáros Erzsébet 1954-ben bekövetkezett haláláig. Házuk központ volt a nagy rokonságnak, a Hanyecz és a Kovács családnak, mely családok három házassággal is kapcsolódtak egymáshoz. A gondtalan gyermekkorát ebben a Hármaskörös parti, katolikus vallású, gazdag, mezőgazdasági községben töltötte, elsajátítva a korának megfelelő ismereteket.

2016-ban megjelent, Hegedűs Bence szerkesztette **Viszszatekintés (1944-1953)** című könyvecskéjében a 13 és 22 éves kora közötti évekről számol be. Meghatározó volt számára az utcában egymáshoz közel lakó rokonság összejárása. Négy Hanyecz és öt Kovács testvér teljes közelségben élt. Érdeklődve és értőn hallgatta a felnőttek politizálását, latolgatását a mezőgazdaságról. Figyelte a kártyacsatákat, sakkpartikat. Jól meg is tanulta, és egész élete során öröm-

mel és sikeresen is művelte. Ebben az időszakban történt, hogy a moziban látta a Rigolettót, ami teljesen elvarázsolta. Kezdetben rádióból hallgatta a komolyzenei koncertek, operák közvetítéseit. Később rokonaival, barátaival hangversenyekre és az Operába is járt. Gyűjtötte a komolyzenei felvételeket, melyeket gyakran hallgatta is. Zeneszeretete töretlen volt, alaposan kiművelte magát, amit bizonyít az a sok-sok nyeresmény, amit a „Játék és muzsika 10 percben” rádiós vetélkedőkön személyesen, ill. betelefonálásos zenei vetélkedőkön megszerzett. Később televízió kereszttől élvezhette kedvenc zenei műsorait, melyeket gondosan előre kijelölt.

Gondtalan élete során először 1946-ban „ismerkedett meg” a kollektív bűnösség fogalmával, amikor a jó magyarra vált, dolgos, szorgalmas német származásúakat kitelepítették.

1947-ben 16 éves „nagylányként” élvezhette a bálakat, rendezvényeket, családi összejöveteleket, esküvőket, miközben a felnőttek már látták a politikai viharfelhőket. 1948-tól bűn lett a magántulajdon. Meg kellett fosztani a „burzsujokat” magántulajdonuktól, „le kell számolni a klerikális reakcióval”. Megkezdődött a mezőgazdaság tudatos szétverése. Koholt vádak alapján édesapja 7 hónapot börtönben töltött, majd 1 évet rabtáborban is. Édesanyját 2 hónap vizsgálati fogság után nem találták bűnösnek. Testvére munkaszolgálatos katona volt.

1951-ben az elhurcolt „kulákok” családjában a nők gazdálkodtak, így Margitka is édesanyjával 2 évig keservesen művelte a házuktól 14 km-re lévő 25 hold földjüket. (40 holdat már elvettek, ill. „fel kellett ajánlani”.) Előírt területen kellett gyapotot, kendert, cukorrépat termeszteniük.

1952-ben az egyéni gazdálkodás felszámolásával véget ért egy korszak.

Viselte keresztjét, Isten kezébe ajánlva sorsát.

1953. Édesapja szabadult a komlói bányából, testvére a munkaszolgálatos katonaságból. **Margitka** távozott – **elűzetett** – **Endrődről**. Elsősegélynyújtással kezdte munkáját.

Kovács Irénke unokatestvérével az akkor már Sztálinvárosnak átkeresztelt településre mentek, ahol szakképzett csecsemőgondozók lettek. Hétfévente viszontagságos utazási körülmények között a Sztálinvárosban beszerezhető élelmiszereket hozták haza Endrődre szüleiket segítve.

Margitka sokoldalú, tehetséges ember volt. Rátermettségével, nagy szorgalmával, kiváló minőségű képesítésével, elismert szakmai tudásával és gyakorlatával Bácsalmásra került bölcsődébe, melynek a vezetője is lett.

Dr. Koncz Józsefnek (1933-2020), az országos bölcsődei hálózat kialakítójának aktív segítője volt. Korát megelőző újításokat vezetett be az általa vezetett bölcsődében gon-

dozott gyermekek egészséges fejlődése érdekében: pl. egészség tudatos élelmezést, testmozgást, fejlesztő játékokat.

Eredményei elismeréseként a régió bölcsődei hálózatának szakmai tanácsadója lett. Közben Szolnokra költözött. Örömet és sikereket hozott szakmai munkája. Kollégái szerették, példaképük volt. A mai napig etalonként emlegetik őt azok is, akik már csak hírből ismerik. Ezt megtapasztalhatta fél évvel ezelőtt, Budapesten a Városháza Dísztermében megtartott Dr. Koncz József Emlékkonferencián, melyen kitüntetést vehetett át.

Margitka nyugdíjazását követően visszaköltözött Endrődre, egy megvásárolt családi házba. A szülői házban Illés testvére élt feleségével. Sógornője, majd testvére halálát követően 2006-tól ismét a Dózsa utca 15. szám alatti házban élt. A nagylétszámú Hanyecz és Kovács család élő tagjai közül Ő maradt Endrődön az „utolsó bástya”. Régi idők tanúja, őrzője, továbbadója. Figyelemmel kísérte unokatestvérei gyerekeinek, unokáinak, dédunokáinak sorsát. Remélte, hogy őseiket követve vallásos keresztény, igaz magyar, nemzetéhez hű emberré válnak.

Endrődre visszaköltözve aktívan bekapcsolódott a már Gyomaendrőd város közéletébe. Önkormányzati képviselőként is igyekezett hasznára lenni szeretett közösségének. A rendszerváltást követően nagy reményekkel tevékenykedett a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Pártban. Segítette a Honismereti Kör munkáját. Szívesen írt a „Városunk Gyomaendrőd” havonta megjelenő, keresztény nemzeti szellemiségű lapba. Kunkovács László: „Endrődi vásárfia” című könyvének egyiké azoknak, akik „meghosszabbították” az író emlékezetét.

Nagylelkű adományozó volt. Hívóként és vallását gyakorlóként támogatta a szeretett Szent Imre katolikus templomot, és megalakulásakor a Szent Gellért Iskolát. Az endrődi városrész központjában lévő óra is az Ő ajándéka.

Margitka nem ment férjhez. Egyedül élt, de nem volt magányos. Szerette a társaságot, a tartalmas beszélgetéseket. Hetente járt sakkozni amíg, a Covid vírus ebben meg nem akadályozta. Szívesen kártyázott, többnyire nyert is. Élete során sokat sportolt, olvasott, hallgatott zenét, kirándult. Sokat tevékenykedett és gyönyörködött kertjében. A sok szép rózsabokrát megmetszette, a szőlő metszését kórházba kerülésének hetére tervezte. Ízletesen, finomakat főzött. Igényes volt környezetére, megjelenésére. Derűsen, panaszmentesen megtalálta örömét a mindennapokban.

Kórházba kerüléséig napi szinten követte a politikai történéseket. Érezte, hogy olyan prófétai korszakot élünk, amikor naponta bibliai képek válnak valóra a szemünk előtt. Globális lelki hadviselés zajlik. Az emberi együttélés ősi, Istentől teremtett alapnormáit és evidenciáit támadják.

2021. március 9-én kórházba került. **Március 20-án „Keresztjét letéve” hazatért megváltó Urához.**

Búcsúzóul egy üzenet számunkra Margitka könyvének Utóhangjából: „**Ne forduljunk el az isteni tanoktól! A magyar nép formálja jóra jövő nemzedékét! Igaz magyarrá! Józán, becsületen, lényeglátó és nem félrevezetett gonosz emberré.**”

A gyászoló család nevében:

Bertáné Kovács Klára, Dr. Varju László

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Timár Máté

Dr. Koleszár József

Aranydiplomás állatorvos (1942-2021)

Jékén született 1942-ben, édesapja molnár, édesanyja háztartásbeli volt. 14 éves koráig élt Kisvárdán, az elemi iskolát ott végezte. 1956-ban felvették a Debreceni Vegyipari Technikumba, ahol vegyész-technikus képesítést szerzett. Első munkahelye az akkor épülő Tiszai Vegyi Kombinát volt, vegyészként a kutató-laboratóriumában dolgozott.

1961-ben a továbbtanulás mellett döntött, fölvtették az Állatorvostudományi Egyetemre. 1966-ban szerzett állatorvosi diplomát. A gyakornoki idejét Szarvason töltötte, ekkor döntött úgy, hogy Endrődre költözik. Az Endrődi utcában építettek házat.

Közel 40 évig tevékenykedett állatorvosként Gyomaendrődön, kezdetben üzemi, majd állami, vegyes praxisú állatorvosként. Öregszőlő, Nagylapos, Ridegváros, Kocsorhegy és a déli tanyavilág tartoztak hozzá. Nagyon szerette a munkáját és az embereket, rajongott Gyomaendrődért. A vizek szerelmese volt. Szívesen horgászott, vadászott, a Béke Vadásztársaság tagja és elnöke volt.

A vadegészségügy is érdekelte, ezért 1984-ben jelentkezett a Gödöllői Agrártudományi Egyetemre, ahol vadgazdálkodási szakmérnöki diplomát szerzett.

Elvállalta a MAVAD Rt. szárnyasvad telepének az irányítását, mint ügyvezető és állatorvos.

A gyomaendrődi társadalmi életben is szerepet vállalt, mint önkormányzati képviselő, és a mezőgazdasági bizottság elnöke.

1992-től állat gyógyszerterápiát üzemeltetett, közben folytatta állatorvosi praxisát.

Aranydiplomáját 2016-ban vette át.

Felesége, a sokak által szeretett Bea néni 25 évig tanított alsókat a Gyomavégyi és a Rózsahégyi Iskolában. 2017-ben hunyt el.

Két lányuk van, mindketten közzgazdászok. Noémi Róma Ostia kerületében él, Edina Gödöllőn. A lányok 3 unokával örvendeztették meg a nagyszülőket: Eszter 17, Patrícia 13, Levente 12 éves.

2006-ban Gödöllőre költözött feleségével, és nyugdíjas éveit ott töltötte. Bár Gödöllőn is sikerült bekapcsolódnia a társadalmi életbe, új barátokat szerezni, és ebben a szép egyetemi városban, a Gödöllőn élő unokái és lánya közelében megtalálni a nyugdíjas lét örömeit, - a gyomaendrődi gyökerei, a fiatalságának és munkával töltött aktív éveinek szép emlékei mindig is visszahúzták szeretett városába.

Szabóné Koleszár Edina

2021. április hónapban sem ülésezhetett a Képviselő-testület a járványhelyzet ismételt kihirdetése óta, így a beszámolók véleményezésére e-mail formájában kerülhetett sor. Több szervezet és alapítvány is benyújtotta a megállapodásnak megfelelően, amelyek elfogadására tett javaslatot a Képviselő-testület.

Települési Értéktár Albizottság beszámolója

Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX.tv. és magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16) Korm. rendelet alapján létrehozta a Települési Értéktár Albizottságot és döntött az értéktár működési szabályzásáról, valamint tagjairól.

Az Albizottság eddig 41 értéket vett fel, illetve többet továbbított a Békés Megyei Értéktárba. Az Értéktár döntése értelmében öt beküldött értékünket is érdemesnek találtak arra, hogy megyei szinten is nyilván legyenek tartva.

- Magyar Autosex Tyúkgalamb
- Körösmenti Táncegyüttes
- Knerék szellemi öröksége Gyomán és az egyetemes Kultúrában
- Dr. Tóth Elek szilvanemesítő munkássága

Jelenleg két helyi érték is döntésre vár a megyei Értéktárnál. (Aranka Baba Múzeum és a Szilasok-gyomaendrődi halomsor.)

A Knerék szellemi öröksége Gyomán és az egyetemes Kultúrában érték a Békés Megyei Értéktár által a „Kner dinasztia nyomdatörténeti és könyvművészeti munkássága” néven felterjesztésre került a Magyar Értéktárba 2020. évben. (A döntés eredményét még nem ismerjük.)

A Szent Antal Népház és Művelődési Ház „Gyomaendrődi Kincsestár” elnevezéssel pályázatot nyújtott be az illetékes minisztériumhoz és nyert 3 millió Ft vissza nem térítendő támogatást. A Szent Antal Népházban egy időszaki kiállítás fog megvalósulni, ahol bemutatásra kerülnek az értéktárba felvett értékek, illetve felhívni kívánja a figyelmét a bemutató a felnövekvő nemzedéknek az értékgyűjtésre. A kiállítás az interaktív elemekkel a megszólított korosztály igényeihez fog igazodni, illetve múzeumpedagógiai foglalkozások is kidolgozásra kerülnek.

Az Értéktár Albizottság igyekszik a településen belül megvalósuló rendezvényeken is jelen lenni a reklámanyagainak bemutatása útján.

A Települési Értéktár Albizottság beszámolója elfogadásra került.

Humán Szolgáltató Központ beszámolója a 2020. évben végzett házi segítségnyújtás szolgáltatásról

A 2020 augusztusában feladat-ellátási szerződést kötött az Önkormányzat a házi segítségnyújtás szolgáltatás biztosításáról. A szerződés kötelezi arra a szolgáltatót, hogy a tárgyévet megelőző évről beszámolót készítsen.

A beszámolóból megismerte a Képviselő-testület az ellátottakkal kapcsolatos mutatókat 2020. december 31-ig bezárólag. Településünkön összesen 286 fő vette igénybe a szolgáltató által biztosított személyi gondoskodást, illetve 1 fő a szociális segítséget. Jelenleg 35 fő helyi lakosú személyzet végzi a gondozási feladatokat, akik közül 22 fő szakképzett.

A Képviselők megismerték és elfogadták a Humán Szolgáltató Központ beszámolóját.

Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért Kuratóriumi tagok, felügyelő bizottsági tagok megbízása

Mint a beszámolóból megismerhette a Képviselő-testület, a Közalapítvány valamennyi tagjának, illetve a felügyelő bizottság tagjainak a megbízatása 2021. április 30.-án lejár.

Az alapító okirat értelmében 9 tagú Kuratóriumot, valamint annak elnökét és titkárát Gyomaendrőd Város Önkormányzata bízta meg 5 évre.

A Közalapítvány kezelő szervezetének ellenőrzésére az alapító 3 tagú felügyelő bizottságot hozott létre, de a tagok ismételten megbízhatók. A fentiekre tekintettel megkeresésre kerültek a Kuratórium és felügyelő bizottság tagjai is, akik közül összesen 3 fő nem vállalta a további feladatokat. Helyettük új tagok lettek delegálva, mely személyek elfogadták a megbízatást 5 évre.

A Kuratórium elnöki tisztségére Megyeriné Csapó Ildikó, míg a titkári feladatokra Hangya Lajosné kapott megbízatást Gyomaendrőd Város Képviselő-testületétől.

A megállapodás alapján közművelődési feladatot ellátó civil szervezetek is benyújtották beszámolóikat az elmúlt évi tevékenységükről.

- Templárius Alapítvány
- Rózsahegyi Iskola Diákjaiért Alapítvány
- Jelen és Jövő gyermekeiért Alapítvány
- Roma Polgárjogi Szövetség

A beszámolók ebben az esetben is elfogadásra kerültek

Lehóczkiné Timár Irén
Alpolgármester

Pünkösöd a húsvéti időszak megkoronázása

Pünkösöd ünnepe húsvét után a legrégebbi ünnepünk, amelyet idén május 23-án ünneplünk.

Története visszanyúlik az Ószövetség világába. Mózes korától kezdve húsvét után hét héttel tartották a „hetek ünnepét”, amelyet hellenista hatásra ógörögül pentékoszténak (ötvenedik) neveztek. Nyelvünk – számos más nyelv között – ebből származtatja az ünnep ma használatos nevét.

Az Ószövetségben kétféle értelmezése volt pünkösöd ünnepének. Kezdetben a hetek ünnepe volt, aratási ünnep, amely során az első termést felajánlották Istennek, de később s Jézus korában már bizonyos, hogy új értelemmel gazdagodott: a törvényadás és a Sínai-hegyen kötött szövetség ünnepe lett. Azáltal, hogy a Szentlélek azon a napon áradt ki, amelyen az Istentől kapott törvényt ünnepezték, jelzi, hogy ennek az addigi ünnepnek a tartalmát gazdagítja: a törvény már nem csak kőtabletára van írva, hanem az Őt befogadó emberek szívébe is.

A keresztények kezdettől fogva a húsvéhoz kötötten tartották meg az ötvenedik napot. Ókeresztény szokás szerint pünkösöd a húsvéti időszak megkoronázása, amelyet Keleten és Nyugaton egyaránt ünnepezték. Vannak, akik Szent Pál apostol megjegyzésében – „pünkösödig maradok Efezusban” (vö. 1Kor 16,8) – már a keresztény pünkösödöt értik. Az azonban biztos, hogy az elvirai zsinat (313) tanítja: ha valaki nem tartja meg pünkösöd ünnepét, új tévhitet vezet be az Egyházba. A IV. században már egyre több említés történik az ünnepéről, mint például pünkösöd napjának jeruzsálemi megünnepléséről a IV. század végén Eteria zárandoknő is megemlékezik.

Pünkösöd ünnepi napján három fontos esemény történt: a Szentlélek – mint Krisztus megváltó tettének gyümölcse és beteljesítője – eljövetele; az Egyház alapítása és az egész

világra kiterjedő missziós munka kezdete. Ezek az események Urunk, Jézus Krisztus ígérete alapján történtek. Ezt tükrözi az Egyház e napra szóló antifónája is:

*„Ma teljessé lett a Pünkösöd ünnepe, alleluja;
ma megjelent a Szentlélek az apostoloknak a tűzben,
és karizmatikus ajándékokat osztott nekik;
elküldte őket az egész világra, hogy hirdessék az igét, és tanítsák:
Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözülni, alleluja.”*

A Szentlélek kiáradásának történetét az Apostolok cselekedetei (ApCsel 2,1–11) rögzíti. A leírás szerint: miután a Szentlélek eltöltötte őket, az apostolok mindenkinek a saját nyelvén hirdették az evangéliumot. Isten a nyelvek csodájával mutatja meg azt az egységet, amely a közös hit megvalósulásával kapcsolja össze a különböző nyelven beszélő embereket. Ezáltal született meg az első pünkösödkor az Egyház, amely egy, szent, katolikus és apostoli.

Ferenc pápa a következőt tanítja erről: „A Szentlélek az, aki mozgatja az Egyházat, ő az, aki dolgozik az Egyházban és a szívünkben. Ő az, aki minden keresztényből egy, a többiekől különböző személyt alakít ki, de akik mégis egységet alkotnak. Ő az, aki előre visz bennünket, aki kitarja az ajtókat, és aki misszióba küld bennünket, hogy tegyünk tanúságot Jézusról. A Szentlélek az, aki Isten dicséretére indít bennünket, és imádságra ösztönöz: Ő imádkozik bennünk! A Szentlélek az, aki bennünk van és aki megtanít minket az Atyára tekinteni, és így szólítani: Atya! ... A keresztény élet találkozás Jézus Krisztussal! Éppen a Szentlélek az, aki erre a Jézussal való találkozásra segít minket.”

M. K.

Életképeink

A HOLOKAUSZT MAGYARORSZÁGI EMLÉKNAPJA

2001 óta minden év április 16-án a holokauszt magyarországi áldozataira emlékezünk. 1944-ben e napon kezdődött meg a magyarországi zsidók gettóba tömörítése Kárpátalján. Az ezt követő hónapok során több mint 400 000 zsidót zártak gyűjtőtáborokba, majd hurcoltak el Magyarországról Auschwitz-Birkenaubá.

Magyarországot 1944. március 19-én megszállta a német hadsereg, ezzel együtt hazánkba érkezett az úgynevezett különleges bevetési egység (Sondereinsatzkommando – SEK) is, melynek feladata az ország „zsidótlantása” volt. A SEK vezetésével a holokauszt fő szervezőjét, Adolf Eichmann SS-alezredest bízták meg, aki a Birodalmi Biztonsági Főhivatal deportálási ügyekben egész Európára kiterjedő hatáskörrel rendelkező zsidóügyi részlegét vezette. Horthy Miklós kormányzó, néhány nappal a megszállás után német nyomásra új, a náci érdekeket kiszolgáló kormányt nevezett ki. A miniszterelnöki székben a németellenes Kállay Miklós Sztójay Döme váltotta.

A kormány elrendelte a zsidók számára a sárga csillag viselését, majd vagyonukat elkobozták, állásukat felmondták. A 825 000 magyar zsidónak megtiltották az utazást, lakókerületüket nem hagyhatták el. Ekkor adta ki Baky László belügyi államtitkár bizalmas rendeletét, amely a deportálást megelőző intézkedéssor eleme volt. „A m. kir. kormány az országot rövid időn belül megtisztítja a zsidóktól. A tisztogatást területrezenként rendelem el, eredményeként a zsidóságot nemre és korra való tekintet nélkül a kijelölt gyűjtőtáborokba kell szállítani. Városokban és nagyobb községekben később a zsidóság egy része a rendészeti hatóságok által kijelölt zsidóépületekben, illetve gettóban nyer elhelyezést.”

Adolf Eichmann SS alezredes javaslatára a fronthoz legközelebb eső keleti és északi területeken (Kárpátalja, Felvidék, Észak-Erdély) kezdődött meg a zsidók gettóba tömörítése 1944. április 16-án, a begyűjtést a vidéki lakossággal kezdték.

1944 április közepe és július eleje között gyakorlatilag az egész országban – utoljára Budapesten – végrehajtották a gettósítási akciót. Július elejére több mint százhetven gettóban 437 000 zsidót zsúfoltak össze. A népirtás második szakasza, a többbheti gettóban való szenvedés és embertelen körülmények közötti fogva tartás után a Nyíregyházával és Máramarosszigettel együtt egész Kárpátalját magába foglaló VIII. kassai csendőrkörületből történő deportálásokkal kezdődött meg, május második felétől.

Hivatalos adatok szerint május 15. és június 7. között Kárpátaljáról, majd Északkelet-Magyarországról és Észak-Erdélyből (VIII–X. csendőrkörület) naponta átlagosan négy, összesen 92 szerelvény haladt át Kassán, az Auschwitzba vezető vasútvonal csomópontján Lengyelország felé. Egy-egy vonat 45 vagonból állt, mindegyikben

átlagosan 70 embert préseltek össze poggyásszal együtt. A súlyosan beteg zsidók és hozzátartozóik az utolsó csoportokba kerültek. Az út a lengyelországi haláltáborokba – szörnyű higiéniai körülmények között, étlen-szomjan – több napig tartott. Jó néhányan nem bírták ki a megpróbáltatásokat, s még útközben meghaltak. A kiszállított zsidók mintegy harmadát minősítették munkaképesnek, a többieket megérkezésük után elgázósították, holttestüket a krematóriumokban elégették.

1944. július elejére már csak a budapesti és a munkaszolgálatos zsidók maradtak Magyarországon. Az egyre romló hadi helyzet, a külföldi tiltakozáshullám és az auschwitzi tömegmészárlásokról szóló hírek terjedése arra készítette Horthyt, hogy július elején leállítsa a deportálásokat. Az addig Hitler-hű Románia augusztus végén oldalt váltott és hadat üzent Berlinek, ami megrengette a náciak térségbeli pozícióit. Ezt kihasználva Horthy menesztette a Sztójay-kabinetet és Lakatos Géza vezérezredes irányításával új kormányt nevezett ki, amelynek fő feladata a német szövetségből való kiválás előkészítése volt, ám október 15-én a németek átvették a kezdeményezést, lemondatták Horthyt és Szálasi Ferenc nyilas mozgalmát jutatták hatalomra. Az újdonsült „Nemzetvezető” megindította a deportálásokat: november és december folyamán mintegy 50 000 budapesti és munkaszolgálatos zsidót vittek Németországba – javarészüket gyalogmenetben hajtván az összeomló Birodalom területére. A Budapesten maradt zsidókat két gettóba zárták. A fővárosban állandósult a terror, nyilas fegyveresek zsidók ezreit gyilkolták meg. A gettók túlélőit 1945 januárjában, a koncentrációs táborokban életben maradt zsidókat az év tavaszán szabadították fel a szövetséges csapatok.

A holokausztra való emlékezés a felejtés és a közöny ellen akar tenni. Úgy, hogy a megbocsáthatatlan és jóvátehetetlen bűnök és bűnösöket megnevezi, az ártatlan áldozatok mártíromságát előtt fejet hajt. Lehetőleg úgy, hogy összegyűjti, számba veszi, leírja és kiadja, felolvassa és kimondja minden egyes magyarországi áldozat nevét a legkisebb falutól a világvárosig, a gettótól a téglagyárakon és a vasútállomásokon keresztül a gázkamrákig, a tömegsírokig.

A holokauszt az ember tragédiája, az emberiség és emberiség ellen elkövetett gyalázatos gaztettek sorozata, mert emberiségében mindenki egy. Ember. S mint ilyen, egyenrangú a másik emberrel.

A magyar holokauszt a magyarság, a magyar nemzet egészének tragédiája. Attól függetlenül, hogy ki minek vallotta magát, hiszen a különböző közösségekhez tartozás rendkívül sokszínű és sokszintű lehet. A beolvadás és a teljes azonosulás vágyától az elkülönülésség. A kulturális, vallási, nemzeti, etnikai önazonosság szabadságának határa a másik léte. Ha ennek megsemmisítésére tör valaki, bűnt követ el. Minden személyi-

ség, minden élet önmagában érték és csoda, a létezés csodája. Ennek megkérdőjelezése alapjaiban támadja meg az emberi életet.

A szélsőségesen nacionalista és internacionalista, a fasiszta és a kommunista, a náci és a sovinszta egyaránt jogot, embert, a természet örök rendjét sérti, mert a másik kárára akarja növelni saját hatalmát. A valódi nemzeti, nemzetközi és szabadelvű azonban a jog és az erkölcs szempontjából mindenkit egyenrangúnak tart, a nemzeteket, népcsoportokat, vallásokat a kölcsönös megértés és mellérendeltség értékállapotában tiszteli és szemléli. A magyar zsidóság, akárminek is vallotta magát, hívőnek, valóságosnak vagy vallástalannak, hitetlennek, magyar zsidónak, vagy zsidó magyarnak, vagy zsidó származásúnak, kikeresztelkedettnek, vagy cionistának, magyarként vagy magyar állampolgárként a magyar nemzet része volt. A magyar vészország megszívlelendő és tragikus üzenete: minden magyar állampolgár felelős minden magyar állampolgárért, legyen zsidó, roma vagy bármi más, önmagát valamilyen arányban többes vagy kevert azonosságúnak tekintő.

A magyar holokauszt az egész magyar nemzet, az összmagyarság tragédiája.

Kívágta belőlünk saját zsidó részünket, mert az együttélésben, ha ellentmondásosan is, de egymás részeivé lettünk. Fájdalom és bűn, hogy hagytuk, hogy így legyen. Hogy a közöny és a különböző szintű együttműködés a pusztításnak hagyott teret. Mentettünk embereket, de nem elegendően és eleget. Tiltakoztak és mentettek a keresztény felekezetek, a külföldi és a magyar civil szervezetek, olykor a szomszédok és az ismerősök, az értelmiségiek és az író-társak is bújttak elözötteket. Odaveszett a vidéki zsidóság zöme, köztük fájdalmasan sok gyerek, de megmenekült a budapestiek többsége. Az igazi emlékezés és a múlt átélése, hogy jelen időben emlékezünk. Noha ténylegesen egyre kevesebben vannak közöttünk a túlélő áldozatok és a bűnösök, hiszen két emberöltőnyi idő, hetven év telt már el. De a történelemmel, a saját múltunkkal való szembenézés és közösségvállalás a magunkra vonatkoztatott és jelenbeli emlékezésre kötelez bennünket, ma élőket, akik itt vagyunk, mert itt lehetünk. A meg nem születettek hiánya a velünk élő történelem néma kiáltása. Elviselhetetlen csöndjük lelünkig hatol.

Katolikus Tábori Püspökség

Endrődön, Gyomán is éltek zsidó testvéreink, honfitársaink. Ők sincsenek már, tőlünk is eltűntek teljesen. És törölődtek az emlékezetből is. Eltűntek mindazok az objektumok, melyek rájuk emlékeztetnének: iskola, kóser vágóhíd, imaház, boltok, stb.

Jó lenne rendszeresen megemlékezni róluk. Fontos lenne, hogy a helyi helytörténészek, lokálpatrióták kikutatnánk, feldolgoznák életüket, tragédiájukat!

Iványi László

Szent László sírjánál

A trianoni megcsönkítés bés na tehetetlenségében gyakran szállt fohászuk sóhaja a legvirtezebb magyar szent király felé, hogy az igazságért és létért folyó sivár küzdelem hosszú bús magyar éjszakájában világító üstököse legyen a széthúzás nemzetét átkától szabadulni nem tudó magyarságnak.

Amikor az elrabolt részek magyarsága — az elvi és személyi harcok gyűlöletes forgatagában vergődő — »szabad testvérek« segítségét alig remélhette és egyeseket odaát a csüggedés észtompító ragálya a megalkuvás és reménytelen beletörődés karamájába terelt, a jobbak tekintete a hős magyar elődök tündöklő csillagát: Szent László dícső alakját kereste.

Lelkünk szárnyán átrepültünk a trianoni határon és megzörgettük a nagyváradit sírbolt ajtaját: ébredj, kelj fel álmaidból Szent László! Mutasd meg a kiutat a szégyenteljes, önmagunk okozta nemzeti összeroskadásból! Állj az élre, hogy a magyar megtalálja újra régi önmagát, erőinek, talpraállításának egyetlen forrását: tiszta erkölcsét termő ősi keresztény hitét és legnemesebb kötelességtudatát: hazájának és fajtájának áldozatos, munkás szolgálatát és cselekvő szeretetét.

És nem imádkoztunk hiába. A magyarság fája, melynek a világháború és szétdarabolás után csak gyökerei maradtak meg, újra terebélyes fává nőtt és kirivárgzott.

Szent László segítő pártfogását mentünk megköszönni a váradit Szent László — bucsúünnepségre halásszívű, hitvalló endrődi magyarok is. A nehéz közlekedési viszonyok miatt csak kétszáz »roham-csapatunk« tiszteleghetett a »kegyes király« előtt, aki — miként az ékesszavú Molnár János prelátskanonok szívünkbe véste: minden időre a magyar nép eszménye, ragyogó álma, a magyar faj büszkesége és örök példaképe marad.

Szent László lelkének gazdag erénykertjéből mindenki szakított egy-egy virágszálat magának. Egyik a szigorú, de igazságos törvényeket hozó bölcs királyt szemlélte, másik a félelmetes és győzedelmes hadvezért bámulta, harmadik a népet az önfeláldozásig szerető, fáradhatatlan buzgalmu, nemes szívőségű férfit, csodálta, többen a nagyságában is alázatos, katolikus hitét állhatatosan gyakorló, Jézus Szíve szerint élő igaz embert látta benne.

Adná Isten, hogy Szent László hite és hazaszeretete — miként hajdan, most is fejelemre,

odaadó munkára, egyéni és faji gyöngeségeinek megtisztítására, ősi hitének elővalóságá tévése, családi és társadalmi élete puritán egyszerűségének és erkölcsi tisztaságának megőrzésére,

magyar törzsökének különleges becsülésére és hűséges szolgálata indítaná és serkentené a magyarság minden sarját. Ezért mentünk, ezért könyörögtünk Szent László sírjánál.

A váradit bucsu

A felszabadulás ünnepére nem tudott eljutni az endrődi esperesi kerület hívő tábora. Már akkor elhatároztuk, hogy most husvét utáni IV. vasárnapon, Szent László- király egyházi ünnepségén pótoljuk a hódolat és tisztelet nyilvános megvallását: a váradit püspöki székesegyházban őrzött Szent Király ereklyéje előtt.

Baiczai Beliczey Miklós, Békésvármegye közkedvelt főispánja járt el a MÁV vezetőinél hogy különvonaton mehessünk a váradit bucsu-ünnepségre. A rendkívüli viszonyok és elfoglalt vasuti szerelvények miatt nem engedélyeztek külön »filléres gyorsot«, s csak ismételt kérésre kisebb befogadó képességű »motor-vonatot«. Emiatt maradtak el a testvér-egyházközségek hívei, akik hasonló buzgósággal vágytak a váradit zarándokutra.

A községi előjáróság képviselőjében Harsányi László főjegyző, Matuska István előjáró és Harnos Lajos tisztviselő, az egyházközségi képviselőtestület részéről Varju József alelnök, Vaszkó Pál, Kovács Ferenc, Hunya E. Mátyás, Luda Lajos, Dinya Imre és Elek János tagok, Orbók József titkárgondnok, Kovács Mátyás, Klinghammer László és Bencze József igazgatók, Kappel Károly ellenőr, a polgári iskolai tantestület részéről dr. Csókási Béla igazgató és dr. Maác Jánosné igazgató helyettes, a tantestület s az egyházközségi szervezetek és hitbuzgalmi egyesületek buzgó tagjai alkották zömét a kétszáz tagu bucsu-seregnek.

Az előző napi eső nagy szomorúsággal töltötte el a kislelkűek szívét. Egymásután keresték fel a zarándok-csoportot vezető apátplebánost, hogy a folyton erősödő esőzés miatt indulunk-e? Szent László jó időt eszközöl ki holnapra, feltétlenül indulunk, biztatta hiveit a plebános. Reggel fél 5 órakor — négy jelentkező kivételével — valamennyi zarándok ott volt a gyomai állomáson. Lakatos István MÁV állomásfőnök szives intézkedése után 5 órakor indult el — a sereg Várad felé, ahová félkilenc óra értünk.

Az állomáson dr. Hosszu László teológiai tanár, volt endrődi káplán rendelkezésére kispapok vártak és vezették a bucsu-menetet a váradit püspök hatalmas és nagymultu palotájába, ahol

mosolygó szeretettel dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök fogadta — »a nagyváradit püspök pásztorbotja egyik gyöngyének«: Endrődnek hívő seregét.

És az endrődi magyarok nagy álmélkodására megtörtént az, amit soha nem álmódtak és soha nem is hallhattak, a Helynök Ur Óméltósága — a püspöki palotában fogadta vendégül — a falu egyszerű, becsületes népét, s »Vacerország fiai és leányai« abban a gyönyörű, tünteményes szép és nagy ebédelőben »ütötték fel sátorukat« és ott étkeztek, ahol a világháború idején Széchenyi Miklós gróf boldog emlékü váradit püspökünk vendégül látta IV. Károly magyar királyt, s ahol még előbb Schlauch bitorost tisztelte meg látogatásával I. Ferenc József királyunk.

Édesapa nem fogadja nagyobb szeretettel réglátott gyermekét, mint ahogy megbecsült és megtisztelt bennünket a püspök-helyettes úr, mondták a férfemberek. »Lássák, ez a szentek egysége«, vetette közbe az egyik jámbor asszony. Ez a katolikus egyház igaz demokráciája toldotta meg az egyik politikus magyar. »Mi egy iskolateremmel is beértük volna, s hogy ilyen felmagasztalásban részesültünk, ezt nem érdemeltük meg és a halánkat soha le nem róhatjuk a Méltóságos Püskök Ur iránt, akit az Isten sokáig éltessen és tartson meg püspöki trónusán« szögezte le a hívek véleményét Vaszkó Pál gazdahivőnk.

A kitüntető elszállásolás után a székesegyházba vonultak hiveink, ahol szentgyónás és szentáldozásban hódoltak az Oltárszentségben élő Krisztusnak, majd nagy lelkiépüléssel hallgatták a Fiedler István ny. váradit püspök által felajánlott ünnepi szentmisét és az egykori endrődi káplán, most nagyváradit prelátskanonok: Molnár János hazafias izzású, hitetverő, magával ragadó szentbeszédét.

Az ünnepi szentmise végzetével — a székesegyház előtti térségben szépen rendezett körmenetben hordta körül Fiedler püspök Szent László Király ereklyéjét, amelyen a mintegy 8.10.000 emberből álló hatalmas sereg Szent Lászlóról szóló régi, patinás magyar énekek zengésével hódolt nagy Patrónusának.

A délelőtti felemelő egyházi ünnepség lezajlásával, többen a Szigligeti-színházban rendezett művészi magas színvonalú »Szent László emlékhangversenyre« siettek; az endrődiek nagy csoportja pedig a közeli olasz temetőbe vonult — kegyelet és háladókat leróni Endrőd egykori híres plebánosainak: Schiefner Ede, Grócz Béla és Zelinka János prelátskanonok sírjánál. Megható látvány volt, amikor az idősebb endrődi férfiak és nénikék könnyes szemmel imádkoztak a régi endrődi iskolákat építő, »nagyerkölcső, de igazságos« Schiefner és a szelíd, minden szegényt támogató »Grócz főúr« síremlékénél. A jó »Aztán bácsi« sírját hiába kerestük. Később tudtuk meg, hogy Nagyvárad egyik külváros részén általa építtetett katalintelepi templomban várja a feltámadást. Az öregek sok érdekes és tanulságos esetet meséltek el régi lelképásztoraik életéből, akik három 70 esztendeig hintették az evangélium magvait a fogékony endrődi lelkekbe és őrizték éber figyelemmel számban és erőnyben növekedő nyujakat a hitetlenek és a kőöskörül máshitűek ellentétes behatásai ellen. Látható érzékenyüléssel és meghatódottsággal bucsuztunk régi plebánosaink sírjától. Az idősebbeket ők keresztelték, eskették, a fiatalabbak pedig szüleiktől, ősieiktől hallották sokat emlegetni a kiváló papieletű és működésükben áldásos eredményt mutató Krisztus papjait. Ez is a szentek egysége, mondta Veron néni.

A püspöki díszteremben elköltött izes ebéd után többen ismerőseik és rokonaik látogatására indultak, majd 3 órakor a régi Szent László templomban gyülekeztek vecsernyére. Innen átvonultunk a görög katolikus püspöki templomba, s visszaindulva — Nagyvárad középületeinek szemlélése után — az olasz templom szépségeiben gyönyörködtünk.

Ot felé járt az idő, amikor a püspöki palotához érkezünk és megköszönve Schriffert apostoli kormányzói helynök úr lebilincselő kedvességét és irántunk tanusított, meg nem érdemelt jóságát, kivonultunk a vasutállomásra, ahová Molnár János prelátskanonok és dr. Hosszu László teológiai tanár kísérték el zarándok-csapatunkat.

Este 9 óra értünk szerencsésen haza. Utunk régi, öreg templomunkba vezetett, ahol imádatos hálát adtunk a Mindenható Isten segítő jóságáért, s áldását kértük azokra, akik a kegyelem — köztetés — és szíves gondoskodás törődésével figyelmesszerűen feltehetően né tették az első, de nem utolsó váradit bucsu gyönyörű és vallásos elmélyülést szerző elményeit.

80 évvel ezelőtt írták...

Irodalmi oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

Pilinszky János verseihez

Hogyan lehetne írni arról a költőről, aki halála után is intenzíven van jelen mindennapjainkban? Aki itt, az Irodalmi oldalon már oly sokszor szólította meg az Olvasót! Aki negyven éve halott (1981. május 27.), de írásainak lenyomata ott lüktet tenyerünkben, szívünkben... mindig velünk marad, mint a tengerparton talált kavics, melyet hiába hajítunk el (Egy szenvedély margójára). Szavait idézzük (József Attila emlékkönyvébe, Négysoros), melegsünk mellette, vigasztalódunk nála (Azt hiszem, Itt és most), repülünk-zuhanunk a csillagöves éjszakában (Trapéz és korlát), vagy éppen csillaghálóban hanyódnunk (Halak a hálóban), veszteségeink és örömeink hullámvázásaiban (Gyász, Aranykori töredék). Vele várakozunk - gyermeki lélekkel - minden télen az első hóesésre (Hitünk titkairól), szelíden az ő szavaival imádkozunk a világgért (Imádságért), vagy a kereszttúton vele éljük meg a soha véget nem érő történetet (Passió), és a harmadik napot, az örök vasárnapot (Harmadnapon, Az isteni dramaturgiáról)...

Hiszem, sokunknak vannak költői, kedves versei, verssorai... az enyémhez hasonló élményei. Megérintettsége. Függetlenül attól, hogy mivel foglalkozunk, hogyan élünk... Ezért bizakodom, hogy történeteim talán nem túlságosan személyesek...

Apokrif (részlet)

3

Látja Isten, hogy állok a napon.
Látja árnyam kövön és kerítésen.
Lélekzet nélkül látja állani
árnyékomat a levegőtlen présben.

Akkorra én már mint a kő vagyok;
halott redő, ezer rovátka rajza,
egy jó tenyérszi törmelék
akkorra már a teremtmények arca.

És könny helyett az arcokon a ráncok,
csorog alá, csorog az üres árok.

Találkozásom a költővel az Apokrifon keresztül történt. Elsős gimnazistaként egy ünnepségre készültünk. Magyartanárom sietősen nyomta kezembe a verset, „tanulja meg!”, s „ha valamit nem ért, szóljon, megbeszéljük!”. A patinás épület

emeleti osztálytermében ültem. Egyedül. Zöldre festett ablakeretben bólogató fenyőfák, mögöttük kék ég... „Mert elhagyatnak akkor mindenek. /Külön kerül az egeké, s örökre/ a világvégi esett földeké,/ s megint külön a kutyaólak csöndje.” Ízelgettem a szavakat, s bár alig értettem valamit, a szöveg lüktetése, áramlása (mint egy diszkosz a diszkoszvető kezében, mondja Pilinszky), a szavak jelentésburka magával vitte, összekapcsolta az érzékelés-értelmezés szintjeit annyira, hogy legalább megsejtettem, megéreztem a verset... Nem emlékszem, hogy hogyan sikerült elmondanom az ünnepségen. Arra sem, hogy tanár úrral megbeszéljük-e. Bizonyára. Azt viszont tudom, hogy a nyarat Pilinszkyvel töltöttem, s attól kezdve mindennap találkoztunk.

Gyász

Fogad között fakó panasz,
magányosság vacog,
lakatlan partokat kutatsz,
üres minden tagod,
lezárt vagy, mint a kárhozat,
a homlokod mögött
csak pőre sikoltás maradt
vigasznak, semmi több!

Nem óv a hűtlen értelem,
nem fogja szűk szegély,
csillagcsoportokat terel
a parttalan szeszély
elámuló szivedre: állsz
tünődve és hagyod,
belepienek, mint sűrű gyász,
a foszló csillagok.

A szarvasvégi temető korhadó fakeresztjeivel, fáival, burjánzó növényeivel mindig is a titkok kertje volt. Azon a napon mindenre fehérség telepedett. A ködben nehezen lehetett tájékozódni, de halottak napja lévén, meglátogattuk nagyszüleimet. Apró lobogó gyertyák, mécsesek jelezték a sírokon, hogy már jártak itt mások is. Kísérteties látomás, ahogyan megült mindent a tejfehér köd... „hallgatózó kert alól/a fa az ürbe szimatol,/ a csend törekeny és üres,/ a rét határokat keres”(Őszi vázlat) - idéztem. Akkorra már velem jöttek a Pilinszky-versek temetőbe, munkahelyre, iskolába, kirándulásokra, templomba, színpadra... otthonra találtak mindennapjaimban. Azon a halottak napján nagyapámnak mondtam el a már régóta bennem élő sorokat... „csillagcsoportokat terel /a parttalan szeszély /elámuló szivedre: állsz/ tünődve és hagyod,/ belepienek, mint sűrű gyász,/ a foszló csillagok.”

Pilinszky János – Fabula

Hol volt, hol nem volt
élt egyszer egy magányos farkas.
Magányosabb volt az angyaloknál.

*Elvetődött egyszer egy faluba,
és beleszeretett az első házba, amit meglátott.*

*Már a falát is megszerette,
a kőművesek simogatását,
de az ablak megállította.*

*A szobában emberek ültek.
Istenen kívül soha senki
olyan szépnek nem látta őket,
mint ez a tisztaszivű állat.*

*Éjszaka aztán be is ment a házba,
megállt a szoba közepén,
s nem mozdult onnan soha többé.*

*Nyitott szemmel állt egész éjszaka,
s reggel is, mikor agyonverték.*

Levegőtlen melegben álltam a színpad közepén. Az izgalom, s a felfokozott figyelem még zártabbá tette a művelődési ház nagytermét. Elöttem táncos-vidám műsorszám, s a szünetben egy rosszul összeszerelt mikrofon. Az enyém. Így a Fabula fájdalmasan szép történetét csak a színpadközeli néhány sorban hallhatták... intimitás, mozdulatlanság, egyszerűség... hogyan is lehetne a hangtalan szeretetről hangosan beszélni!!! Vigasztalhatatlan voltam. A májusi hársfák esti illatában, a művelődési ház előtt sírtam ki magam. Némi vigaszt jelentett, hogy sokunk Irénke nénije, egy idős tanító néni, aki közel ült a színpadhoz, átölelt és ezt mondta, „a harmadik sorban mindent hallottunk... megkönnyeztük...”

Pilinszky János: Harmadnapon

*És fölzúgnak a hamuszín egek,
hajnalfele a ravensbrücki fák.
És megérezik a fényt a gyökerek
És szél támad. És fölzeng a világ.*

*Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszünhették dobogni szíve -
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.*

„Mitől jó a vers? Kinyílik, mint egy kapu”- idéződik benem Gergely Ágnes endrődi születésű költőnk az Egy jazz-koncert után című írása. A fiatal Gergely Ágnes és az agastyán Füst Milán beszélgetésének két fontos mondata ez, s pont egy Pilinszky-mű, a Harmadnapon utolsó sora kapcsán hangzik el: „Et resurrexit tertia die”. „Kinyílik, mint egy kapu.”

A felújítás előtt álló máriagyűdi bazilika két tornya méltósággal emelkedett a környező fák fölé, sárgán nyújtózva, több kilométeres távolságban is jól láthatóan. Az utolsó Keresztút-járást csupazöld, virágfoltos domboldalon végeztük, kék eggel a fejünk felett. Belon Gellért atya keresztútjának szép-

séges mondataira máig emlékszem. A nagyhét szent napjainak szertartásai, a kántor úr szárnyaló hangja, a természet rügyfakadása, tavaszi illatok kavalkádja teljes harmóniában váltották egymást. Vasárnap, eljövételünk előtt még egyszer felsétáltunk a Kálvária dombjára, melynek tetején az üres sírt jelképező kápolna állt, fehéren. Rácsai tele virággal. Itt mondtam el a Harmadnapon-t. „Et resurrexit tertia die” Ott, a Kálvária dombján, a feltámadás örömeiben szétnyílt a táj, és „kinyílt a vers, mint egy kapu”.

Egyenes labirintus

*Milyen lesz az a visszaröpülés,
amiről csak hasonlatok beszélnek,
olyanfélék, hogy oltár, szentély,
kézfogás, visszatérés, ölelés,
füben, fák alatt megterített asztal,
hol nincs első és nincs utolsó vendég,
végül is milyen lesz, milyen lesz
e nyitott szárnyú emelkedő zuhanás,
visszahullás a fókusz lángoló
közös fészkebe? - nem tudom,
és mégis, hogyha valamit tudok,
hát ezt tudom, e forró folyosót,
e nyílegyenes labirintust, melyben
mind tömöttebb és mind tömöttebb
és egyre szabadabb a tény, hogy röpülünk.*

Egy fiatal orvos telepedett mellém a Rádió egyik előadótermében, ahol sokan várakoztunk. Nem találkoztunk korábban, és beszélgetésünk rövid bemutatkozás után csupán ennyi volt: „- Olvastad Kuklay Antal atya A Kráter peremén című könyvét! – Igen, olvastam.” Érdeklődő zöldeskék szemeit, arckifejezését máig nem felejttem. Megjött az előadó, és abamaradt a párbeszédünk. Ezt követően nem láttuk egymást, csak nagyon ritkán. Ő szerkesztő-riporternek tanult egy másik csoportban, én bemondó-műsorvezetőnek. A különös jelenet azóta sokszor eszembe jutott. Kuklay atya könyve az évek során lapjaira hullott, kedvenceim egyike lett. Gondolataival, választott szemelvényeivel mélyebb összefüggésekben fénylettek-fénylenek föl a Pilinszky-költemények.

Most a számomra oly titokzatos Egyenes labirintus című választottam. Továbbgondolásra. S a hozzá tartozó világító Kuklay Antal-sorokat...

„Tárguló világegyetem lakói vagyunk. Az ősrobbanás óta egyre nő a távolság és csökken a gravitációs összetartó erő a galaktikák között. Egyszer talán megfordul az irány, mint a feldobott kőnél. A csillagok ismét egymás felé közelednek, míg bekövetkezik a gravitációs összeomlás, s az univerzum anyaga újra egy helyre összpontosul.

Most még egyre nő a távolság lélektől lélekig. De biztos, hogy egyszer bekövetkezik a szeretet gravitációs kollapszusa, a lelkek újra találkozása az igazságban, jóságban, szépségben és szabadságban.” (Kuklay Antal: A Kráter peremén)
Polányi Éva

Fényképalbum

Kedves Olvasók! Szerkesztőségünk kapott egy csomó régi endrődi, gyomai fotókat! Köszönet érte Giricz Lászlónak, Dávid Istvánnak, ifj. Borbély Sándornak. Nem törekszünk arra, hogy megfejtsük, hogy hol, mikor készültek a képek, kik vannak rajta. Úgy gondoljuk, ha felismerünk valakit, valakiket, netalán saját magunkat, akkor már örömet okoztunk és célt értünk. Fogadják szeretettel Olvasóink!

SAJTÓKÖZLEMÉNY

MONTÁZS projekt - A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése
EFOP 1.9.2. – VEKOP-16-2016-00001

A **Nemzeti Fogyatékosügyi- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.** (NSZFK) európai uniós támogatásból valósítja meg az EFOP 1.9.2. – VEKOP-16-2016-00001 kódszámú **MONTÁZS projektet**. A projekt célja a fogyatékosból adódó igényekre reagáló közszolgáltatások minőségének és hozzáférhetőségének javítása, a fogyatékos emberek életminőségének, önálló életvezetési képességének és társadalmi befogadásának növelése.

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

Mi is itt vagyunk!

A kommunikáció joga a fogyatékos embereket is megilleti

Speciális kommunikációs módszerek és eszközök használatával jelentősen javulhat a fogyatékossgal élő emberek életminősége, önálló életvezetési képessége és erősödhet a társadalmi befogadásuk is – igaz mindez a kommunikáció területén is. Ilyen módszerekről és eszközökről tartanak részletes bemutatót a Nemzeti Fogyatékosügyi- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. (NFSZK) minden megyét érintő online roadshow-ján. A programsorozat legutóbbi előadásai a Békés megyei érdeklődőknek szóltak 2021. április 29-én.

A MONTÁZS projekt keretében **hat AAK-módszertani központ** működik (Debrecenben, Kaposváron, Szegeden, Zalaegerszegen, Miskolcon és Budapesten), amelyek a speciális kommunikációs szükségletű személyek és családtagjaik, valamint a velük foglalkozó szakemberek számára nyújtanak térítésmentesen komplex módszertani szolgáltatást és támogatást.

Speciális kommunikációs igényű személyeknél **a beszélt és/vagy írott nyelv súlyos mértékű zavara** áll fenn. Számukra a kommunikáció, az önérvényesítés és a másokhoz való kapcsolódás a legnehezebb, s mindez jelentősen befolyásolja az életminőségüket is.

A speciális kommunikációs igényű személyek **rendkívül heterogén csoportot alkotnak** a sérülés jellegéből, súlyosságából, a tünetek változatosságából és az életkori eltérésekből adódóan. A kommunikációs akadályozottság hátterében ugyan leggyakrabban az idegrendszer ért károsodások állnak, mint például cerebrális paresis, stroke, de előfordulása gyakori intellektuális képességzavar vagy autizmus spektrum zavar esetében is.

Mivel minden ember és helyzet egyedi, különösen fontos megtalálni számukra **a kommunikáció egyéni, sajátos módjait**, hogy hétköznapjaikban ki tudják fejezni szükségleteiket. Ebben nyújtanak segítséget a beszéd kiegészítésére és pótlására szolgáló alternatív és augmentatív kommunikációs (AAK) módok és eszközök. Az AAK a verbális kifejezésen túl a hangzó beszéd megértését is támogatja.

Az AAK lényege, hogy **a hiányzó beszéd helyett a sérült személy számára valamilyen kiegészítő és helyettesítő módot kell találni**. Ilyenek a hangjelzések, gesztusok, manuális rendszerek, és/vagy a betűket, rajzokat, jelképeket, fotókat, tárgyakat stb. tartalmazó kommunikációs eszközök, valamint hangadó gépek (kommunikátorok) biztosítanak.

Az AAK szemléletét, módszereit, eszközeit, a projekt keretében elérhető szolgáltatásokat mutatják be a szakértők a

MONTÁZS projekt áprilistól júniusig tartó, 20 alkalmas előadássorozatán.

Az előadások nemcsak az érintetteknek és családtagjaiknak, hanem **az adott régióban** lévő egészségügyi intézmények dolgozóinak, a köznevelési, szociális intézmények és kapcsolódó szakmai szervezetek tagjainak, továbbá az érintett felsőoktatási intézményekben tanulónak egyaránt hasznos lehet. Az előadók nem csupán információkat adnak át az egyes eseményeken, de **lehetőség van tőlük kérdezni** is.

A **Békés megyei érintettek** számára a szegedi AAK-Módszertani Központban (Gemma Központ, Bakay Nándor u.50.) érhető el az AAK-szolgáltatások teljes köre: a felmérés és diagnosztika, az egyéni tanácsadás és fejlesztés, valamint az eszközkölcsonzés. Az ingyenesen kipróbálható és kölcsönözhető speciális eszközök között megtalálhatók különféle kialakítású és típusú hangadó gépek, egyéb kommunikációs alkalmazással működő okoseszközök, valamint ezek használatát segítő adaptációs eszközök. A helyi szakemberek az aaak.szeged@fszk.hu címen érhetőek el.

Bővebb információ a MONTÁZS projektről: <https://www.nfszk.hu/projektek/montazs-projekt>

Nemzeti Fogyatékosügyi- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft.

Cím: 1138 Budapest, Váci út 191. Tele-

fon: +36 1 450 3237 E-mail: kommunikacio.montazs@nfszk.hu

montazs@nfszk.hu

Honlap: www.nfszk.hu

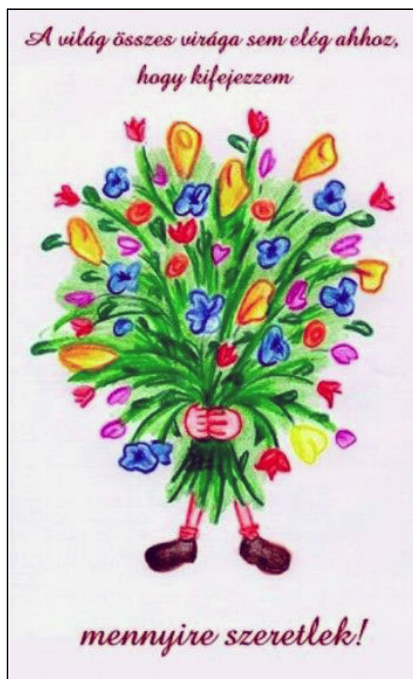

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

A Kis Bálint Általános Iskola tanulók rajzai a Víz Világnapja és Anyák napja alkalmából

Anya

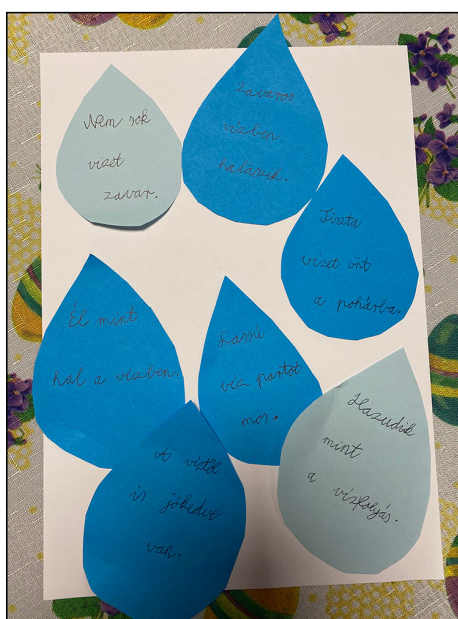
Anyák napjára

Csipai Csenge

Az életvíz

Pelyva Gergő alkotása

Szőke Anita rajza

SPORT

Összerázódott az üldözőboly

Félidejéhez érkezett a Megyei II. „A” csoport küzdelemsorozata. A lejátszott nyolc fordulót követően már egészen jól kirajzolódnak a csoporton belüli erőviszonyok. A tabella kettészakadni látszik. Az Okány magabiztosan vezeti a csoportot, de őket belátható távolságban négy csapat is üldözi. Az üldözők között van a Gyomaendrődi FC fiatal csapata is. A dobogós helyekért még nagy csaták lesznek várhatóak, jelenleg nehéz megjósolni a végső befutót. Hetente változnak a helyezések, az aktuális mérkőzések eredményeitől függően.

A lejátszott mérkőzések eredményei:

2021. 03. 27. Gyomaendrődi FC – Kétegyházi SE 3 : 1
G.: Forgács G., Öngól, Egri K.

A Gyomaendrődi FC számára szerencsésen alakultak az előző forduló eredményei, míg ők egyik szabadnapjukat töltötték, a közvetlen éremre hajtó riválisok sem tudtak nyerni. A vendégek az elmúlt fordulóban rendre nem tudtak a legjobb csapatokkal kiállni, ezen a mérkőzésen is mezőnyjátékos állt a kapuba. Gyors gólváltással indult a mérkőzés, a kilencedik percben már mindkét oldalon volt egy-egy találat. Ezt követően kiegyenlített lett a játék, a házigazdák a féldíj utolsó perceiben egy szerencsés öngóllal mégis előnnyel mentek a pihenőre. A második féldíjra az öngól nem törte meg a vendégeket, lelkes játékkal kompenzálták a hazaiak fokozódó nyomását. A végjátékra azonban elfogyott az erejük, nem sikerült elkerülni az újabb hazai gólt, amivel a gyomaendrődi csapat bebiztosította a győzelmet. A nehéz sorsú, a tabellán az utolsó kétegyházi csapat megnehezítette a sok hibával játszó hazaiak dolgát, de így is megszerezte első tavaszi hazai győzelmét a Gyomaendrődi FC csapata.

2021. 04. 03. Tótkomlói TC - Gyomaendrődi FC 1 : 2
G.: Kun Cs., Hunya K.

Két azonos teljesítménnyel rendelkező csapat feszült egymásnak az ünnepi hosszú hétvégén, akik harcolnak a dobogós helyezésekért. A hazaiakat a rutin jellemzi, a vendégeket a fiatalos lendület, így kiélezett mérkőzésre lehetett számítani. A forduló rangadóján a vendégek meglepték a hazaiakat, a huszadik percben már kétfőlos előnyre tettek szert. A komlói csapat ezt követően magára talált, átvették a játék irányítását, de sehogyan sem boldogultak a szervezett játékot mutató vendégekkel. A szünetet követően a fiatal gyomaendrődi csapat továbbra is sikeresen őrizte a számára kedvező eredményt. A mérkőzés utolsó perceiben a hazaiaknak összejött a szépítés, de ez már késő volt a pontszerzéshez. A rangadón értékes idegenbeli győzelmet aratott a Körös parti gárda, ezzel meg tudta erősíteni a dobogós helyezését.

2021. 04. 10. Gyomaendrődi FC – Dobozi SE 5 : 0
G.: Valach V., Barna V.(3), Dávid J.

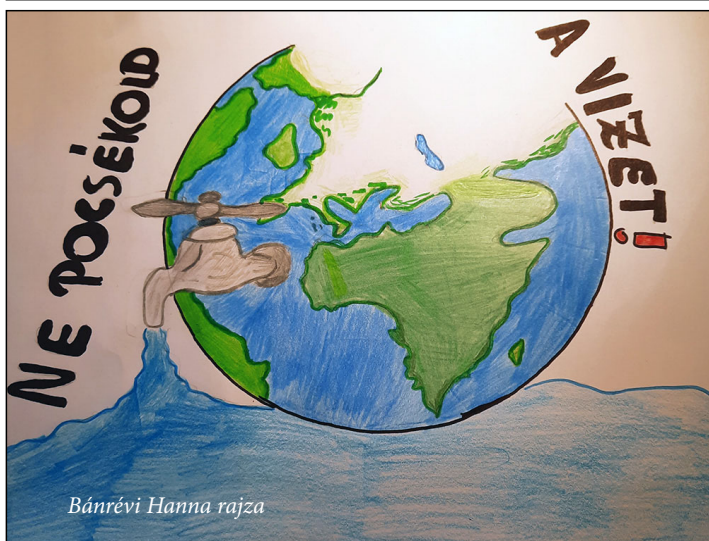
Alsóházi ellenfelet fogadott a Körös parti gárda, de a doboziak sokat acélosodtak a tavaszi folytatásra, legutóbb is igen megszorogatták az élvonalost. A hazaiak már az első féldíjban magukhoz ragadták az irányítást, folyamatos támadásokat vezettek, azonban nehezen alakították ki igazán veszélyes helyzetet a szervezeten védekező vendégek kapuja előtt. A féldíj utolsó percében azonban megtört a jég, egy jól etalált szabadrúgás utat talált a dobozi kapuba. Szünet után sem változott a játék képe, folyamatos hazai támadások, intenzív vendég védekezés. Amíg bírta erővel a dobozi csapat szorosra tudta tenni a mérkőzést, az utolsó húsz percre azonban elfogyott az erő, csökkent a figyelem és sorba jöttek a hazai gólok. Az öt találatból a mezőny legjobbjára, Barna Viktor egyedül hármat is vállalt. Szoros első féldíj után, hatékony második következett, és magabiztos gyomaendrődi győzelem született, ezzel sikerült közelebb kerülni a szabadnapját töltő éllövashoz.

2021. 04. 17. Sarkadi KLE - Gyomaendrődi FC 1 : 0
G.: ----

Mindkét együttes számára fontos volt a hétvégi találkozó, a hazaiak győzelem esetén tarthatták a lépést a dobogós riválisokkal, a vendégek pedig továbbra is nyomás alatt tarthatták a listavezetőt. Meglehetősen rossz talaj fogadta a csapatokat a Kinizsi-pályán. A vendégek támadó szellemen kezdtek, szándékukon látszott, hogy a győzelem vezérli őket. A már hetek óta tartalékos házigazdák azonban jól megszervezték a játékukat, ráadásul a göröngyös talaj is nekik kedvezett a játékterelésében. A gyomaendrődi csapat sorra dolgozta ki a helyzeteket, de mindet el is hibázta, a 22. percben még büntetőből sem tudott kapuba találni. A második féldíjban sem változott a játék képe. A mérkőzés végén már mindenki elkönnyelte a döntetlent, amikor villant a Kinizsi és a rúgott gól eldöntötte a találkozó borult a papírforma, hiába támadta végig a vendég csapat a mérkőzést, a jól védekező hazaiak a hajrában szerzett találattal megnyerték a mérkőzést. A sarkadiak sikerével tovább élesedett a dobogós helyekért folyó küzdelem.

Fülöp Zoltán

Anyák napja 2021

Bánrévi Hanna rajza

Forgács Flóra rajza

Makai Viktor rajza

ASZTAG

- szabadban tárolt, tartósan összerakott, cséplésre vagy nyomtatásra váró gabona (elsősorban búza) -

Vigyázz a madárra

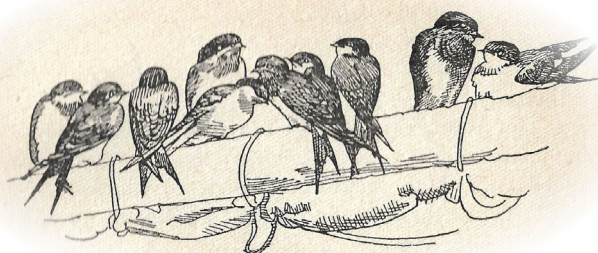
Kölcsön vettem a népszerű sláger címét, mert minden benne van. A facebook-ot sokan nem kedvelik, mert sok butaság és gyűlölködés is megtalálható rajta, ugyanakkor, ha figyelmesen olvasnák és csak a tetsző dolgokat, akkor más lenne a helyzet. Nagyon sok madárfotó, jó szemű fotósoktól van fenn és egyre többen érdeklődnek a madarak iránt. A madárhátározóban már nemcsak a faj nevét kívánják tudni, hanem azon belül a nemek különbözőségére is kíváncsiak. Mit tehetünk a madarakért? Ahhoz, hogy egy faj fenn maradjon szaporodnia kell, ehhez biztonságos fészekre, élelemre és vízre van szüksége. A téli madáretetés is igen elterjedt, a fészkelőhelyekkel már vannak problémák. Miért pont ide akar költözni az a fecske, vagy miért a postaládát nézte ki magának a cinkepár. Ezekkel a dolgokkal kell még megbarátkoznunk. A madarak is törvény szerint élnek, amit az őket értő Fekete István több regényében megfogalmazott. Aki még többet szeretne foglalkozni a madarakkal, az támogathatja vagy beléphet a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesületbe (MME).

Ajánlom most Fekete István Csí regényrészletét, melynek forrása: Fekete István rajongói oldal 2020. augusztus 16.

Az illusztráció a kisregény első kiadásából Mühlbeck Károly rajza.

Gyomaendrőd, 2021. 04. 28.

Várfi András agrármérnök
MME tagja

A hét kis fecske pihegve szállt meg.

Csi (részlet)

...

Megmozdult a kilincs. Vit árnyékot látott az üveg mögött, elrebbent. Az asszony lehunyta szemét. Ura jött és az orvos. Azt hitték, alszik.

– Itt volt a kis fecske – mondta urának. – Beszélgettünk.

Az orvos már átfogta csuklóját, és elővette óráját.

– Mit mond? – kérdezte, mert az asszony hazája nyelvén beszélt. Aztán kimentek, mert a beteg egyedül akart maradni.

– Valami fecskéről beszél. Álmodhatott szegény. Nagyon lázas?

– Már nem lázas – mondta halkan az orvos. – Uram, legyen vele. Órái vannak csak. Lehet, hogy békén elalszik. – És részvevően nyújtotta kezét.

A férfi eltakarta arcát, és szemeit elborította a könny.

„Hogy menjek én most hozzá, hogy meg ne lássa rajtam...”

Törölgette szemeit, és amint kinézett az ablakon, megdőbbsent.

Ott ült megint a fecske a szék karján, és csicsergett.

– Elmentek, és én visszajöttem – szólt a beteghez –, alszol?

Az asszony szemei különös ragyogásban nyíltak ki.

– Kicsi fecském, de jó, hogy itt vagy... üzeni szeretnék veled a kisfiamnak... mert én... meghalok.

A kis fecske nagyon figyelt, de alig hallotta a susogást.

– Olyan furcsa a szemed... olyan búcsúzó. Egy kis testvérem egyszer nekirepült egy ágának, és összezúzta magát, annak volt ilyen a szeme... nem gondoltam, hogy ilyen beteg vagy... ó, hogy segíthetnék?

– Ha átrepülsz a tengeren, mondd meg a kisfiamnak, hogy minden lépésére vigyázok... jó legyen... az anyja... már nincs... – És szemei lassan lezáródtak. Aztán felnyíltak fénytelen merevséggel. Vit hűvös suhanást érzett, aztán felsikoltott vészesen, mint az anyafecske, ha fiókáját a macska szájában látja.

– Kedvesem!... Kedvesem!... Ne múlj el! – És hangos siránkozással röpködte körül a halottat.

A férfi felrezzent erre a hangra. Vészt sírt a kis fecske, kinek csivitelését beteg asszonyával babonás félelemmel nézte. Kilépett az ajtón. Nem nézett feleségére, mert félt, hogy elsírja magát, csak kezét tette lágyan annak fejére.

– Hogy van, Éva?

Vit hangos, fájdalmas kiáltozással röpködött az eresz alatt, és a kedves fej tehetetlenül félrebillent.

A férfi pedig lerogyott a székbe.

*

Vit aztán megint nagyon árván maradt. Néha ugyan Ri meglátogatta, és ennek örült is, de ha egyedül maradt, szomorúan üldögélt a korlátán, melyen már régen nem látszott Csi apró lába nyoma.

„Ó, a fiókák már kikeltek ilyenkor – álmodozott –, milyen szerencsétlen is vagyok!”

Most már gyógyult a szárnya, és napi élelmét a zümmögve repülő legyekből könnyen összeszedte.

Egyik nap Ri szokatlan csinosan érkezett. Minden szál tolla nagy gondossággal eligazítva. Fehér mellénykéje ragyogott, és izgattottan tipegett a csatorna szélén.

– Milyen szép vagy ma, Ri – csodálkozott Vit –, ugyan nem szomorkodsz asszonyod után.

– Igaz – mondta Ri –, de ennek te vagy az oka. Kedves vagy ne-

kem, Vit, és ma azért jöttem, hogy megkérdezzek: akarsz-e velem fészket rakni az elkövetkező vándorlásokor?

– De Ri! – kiáltott a kis fecske. – Hiszen megmondtam neked, hogy Csi visszajön értem.

– Tudod a törvényt te is, Vit. Csi csak akkor ül veled közös fészkekbe, ha a mostani asszonyát elveszíti. Másként nem lehet a fiókáid apja. Ez a törvény, melyet még egy fecske sem szegett meg soha.

– Csi visszajön – ismételte Vit csökönyösen –, és most menj, és ne okozz több fájdalmat!

– Hűséges vagy, Vit, nagyon. Ezért szeretlek, és visszajövök még.

Vit tünődve ült kis kuckójában sokáig.

„Csi visszajön... tudom...” És szomorú lett, mert tudta, mi az ősi törvény. Ekkor odalent kinyílt az ajtó. Vit kíváncsian lenézett. A szomorú ember jött ki az erkélyre. Lehajtott fejjel sétált ide-oda.

„Milyen szomorú – gondolta Vit –, talán nem bántana, ha megszólítanám... majd szépen szólok hozzá” – és amikor háttal volt felé, leereszkedett a korlátra.

Az ember nem vette észre, pedig előtte ült a kis fecske. Amikor már másodszor fordult feléje, halkán megszólalt Vit:

– Én is szomorú vagyok... nekem is elment a párom... és Ri ma hívott a fészkebe...

Az ember megállt. Szemei könnyesek lettek, de ijedtek is.

– Az ő madara... – És megbűvölten állt a helyén.

– Te is érted, amit mondok? Ó, de örülök! Sokat sírtam a kedves asszonykáért – bátorodott meg Vit –, ugye, visszajön értem Csi?

„Úristen! – rebegett az ember. – Ez nem rendes dolog. Ez a madár mond valamit...” És kisetett az erkélyről.

„Megbántottam? – szomorkodott Vit.

– Miért is kellett Csiről szólnom... Úgy látszik, a szomorú ember is tudja a törvényt. Csínek felesége van... talán kicsinyek is... nem szabadna visszavárnom... és most megharagudott. Ostoba vagyok.”

És szeretett volna Ritől tanácsot kérni. Ri azonban nem mutatkozott.

Hetek, hónapok múltak. Vit most már bátran suhant el a konyha táján is, mert az ott lebzselő kányák el nem érheték. Azok gonoszul néztek utána.

– Csak a csontja meg a bőre van... – mondták, és nem üldözték.

Vit most már kisurrant hajnalonkint a kikötőbe, és ringatta magát az árbocrúdon, mert a költözőknek nemsokára érkezniük kellett. A végtelen tenger pihegett alatta, és ő alig vette a nagy vizet észre, mert szeme mindig a magasságokat kutatta.

Egy reggel Ri csatlakozott hozzá.

– Úgyis arra van dolgom – mondta –, elkísérlek.

Vit nem örült ennek. Nem szeretete volna, ha Csi nem egyedül találja. De azért nem küldte el, mert Ri jó volt hozzá mindig, és Csi még úgysem érkezik.

– Várd te is az asszonyod – mondta neki.

– Meg az urát... – rántotta meg Ri a szárnyát. – Nem, én most már nem várok senkit, de veled jól érzem magam, ha nem küldesz el... meg aztán hátha valamelyik fiókám erre vetődik. Annak nagyon örülnék!

Így teltek a napok. Ri nem hozta többet elő a közös fészket, de most már együtt lesték az érkezőket.

Felvillogtak Kelének, a gólyanemzetségnek szárnyai, és egy-egy fecskesapat is fáradtan elsuhogott felettük.

– Nem ismeritek Csít? – kiáltott fel hozzájuk Vit.

– Nem – szóltak le mogorván a vándorok, és úgy hulltak le, halálos fáradtsággal az árbocrudakra, mint a kődarab.

Másnap már tele volt a város fecskékkal. Vit nézte, nézte az érkezőket.

– Csi!... Csi!... – kiáltott egy-egy csapatnak. – Itt vagyok! – De

nem szólt vissza senki.

Már alkonyodott. Vit kiáltására ekkor egyik csapatból kivált hét fecske.

– Nézd, Ri! Nézd! Ugye, mondtam?... – És csakugyan Csi közeledett. Vit fölreppent. – Ide! Ide! – kiáltotta, és mutatta a fáradt vándoroknak a széles vitorlarudat, melyen Ri üldögélt.

A hét kis fecske pihegve szállt le, és szótlánul hallgatott egy ideig, mert a végtelennek tetsző út minden erejüket elvette.

Vit Csi mellé ült. Nézte kedves arcocskáját, de úgy vélte: megöregedett. Az új asszony a gyerekek mellett pihent és kedves, jóra való fecskének látszott. Ő szólalt meg először:

– Csakhogy ti itt vagytok, drágáim! – És szeretettel nézte a fiókákat.

– Hogy utaztatok, Csi? – kérdezte Vit halkán, mert furcsa szorongást érzett. Csi hallgatagon, fáradtan ült. – Mindig vártalak – folytatta Vit –, meggyógyult a szárnyam... és nézd, ez itt Ri, aki jó volt hozzám. Ő kívül lakik a városon...

Csi egyszerre vidám lett.

– Ó, de kedvesek vagytok! Vártatok ránk. – Rihez topogott. – Ri?... Hiszen ismerem!... Ejnye, Ri, hát nem emlékszel? Múlt vándorlásokor együtt utaztunk. Köszönöm, hogy jó voltál Vithez. Megérdemled, hogy... szeressen... Vit majd leesett a gerendáról.

– De Csi! – kiáltotta sírva. – Hiszen te azt ígérted...

– Hát persze – mondta Csi –, mit ígérhettem volna? Olyan beteg voltál... de hát tudnod kell a törvényt. A nemzetség az első. És a fiókák...

– Ó – sírt Vit –, nagyon fáj a szívem! A fecskeasszony odarepült.

– Ne sírj! – vigasztalta. – Én már idősebb vagyok. Csi a negyedik uram, és... szeretem. Fáj. Fáj, jól tudom, de elmúlik. Nem kívánhatsz Rinél különb párt. Látom a szemén, hogy szeret. Ne akarj törvényrontó lenni, mert elpusztulsz, és pusztulna a nemzetség... és nem lennének fiókák. Ugye, ezt nem akarod?

– Nem, nem – kiáltotta Vit –, de most mennem kell, mert szomorú vagyok nagyon... és sírni akarok... Szerettelek, Csi! – kiáltotta, és hagyta magát sodortatni a széllel a város felé. Ri messziről követte.

A nagy fehér háznál lekanyarodott a levegőből, és odaült a korlátra, hol valamikor Csítől búcsúzott. Szerette volna meglátni lába nyomát, szerette volna, ha a kedves asszonykának most elpanaszkozhatik. De az asszony már meghalt.

Ekkor meglátta a szomorú embert, ki egy szőke lánnyal ült a parkban.

„Odarepülök – gondolta Vit –, elpanaszolom nagy bánatom.” Lerepült a korlátról, és a pad előtt félnéken leszállt a földre.

– Csi visszajött – kezdte –, és én mégis nagyon bánatos vagyok...

A szomorú embernek szinte félelem csillant a szemén.

– Látja – mondta a lánynak –, ez a madár is szinte üldöz... hát nem érzi, hogy hozzám beszél?... El kell innen mennem! – kiáltotta. – Eddig is csupa szomorúság volt az életem, és most itt kell hagynom... magát is...

A lány kedvesen ránevetett a férfitra.

– Nem kell. Elvihet magával...

„Rám sem hallgatnak... akkor én elmegyek – gondolta szomorúan Vit. – Ők is tudják a törvényt...”

– Ó, de egyedül maradtam! – mondta felfelé repülve, de a korláton már Ri várta.

– Hogy maradtál volna egyedül? Én mindig itt vagyok... – És hívón felleppent a levegőbe.

„Ez a törvény” – gondolta Vit, és most már új reményekkel suhant Ri mellett, aki – hiszen tudja – kívül lakott a városon.

– vége –

(1940)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

Híradásunkban csak azokról emlékezzünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hízába szállnak árnnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Guhász Gyula)*

COSMÓS LAJOS GYÖRGY volt gyomaendrői lakos 90 esztendőskorában megtért Teremtőjéhez.

HANYECZ BÉLÉÁNÉ szül.: **LIZICZAI ETELKA** volt gyomaendrői lakos 88 esztendőskorában visszaadta lelkét Teremtőjének.

SZITÁS CSABA volt gyomaendrői lakos 37 éves korában megtért Teremtőjéhez.

SZUROVECZ MÁTÉNÉ TÍMÁR MARGIT volt gyomaendrői lakos, életének 83. esztendejében az Égi hazába költözött.

ö.zv. **UHRIN FRIGYESNÉ GELLAI ETELKA** hunyai lakos, április 21-én az Égi Hazába költözött. Urnás temetése a hunyai köztemetőben lesz szűk családi körben, május 15-én.

Sírhelymegváltási lehetőség Endrőd katolikus temetőiben!

A Szarvasvégi temető régi gyermekparcellájának szabad részein és a Központi temető köztemető melletti parcellájában is új sírhely-sorokat létesítettünk. A Szarvasvégi temető előnye, hogy belvizes időszakban is lehet koporsós temetést végezni magas fekvése miatt, a Központinak pedig az, hogy a sírhelyek a temető elején találhatóak. A sírhelyváltásról érdeklődni az Endrői Plébánián lehet munkanapokon délelőtt 9-től 12 óráig, vagy telefonon a 66/283-940-es számon, illetve az endrodi.plebani@gmail.com e-mail címen.

Békesség haló poraikon, fogadja be őket az Úr az Ő országába. Az Örök Világosság ragyogjon felettük!

PECSENYE KACSA 6 hetes fehér kb 3 kg -2000 ft/db.

3 hetes fehér- 1300 ft/db.

MULARD 9 hetes kb 4,3 kg -3800 ft/db.

10 db -tól ingyen szállítással megrendelhető.

Tel.: 30/860 2627

PULYKA 6 hetes fehér 2800 ft/db, 5 db tól ingyenes szállítással megrendelhető.

Tel.: 30/835 1121

METAL STOP KERÉKPÁRÜZLET ÉS ÉPÜLETGÉPÉSZET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok,

- radiátorok,
- csövek, szerelvények.
- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- Led TV-k, porszívók
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegkek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- ZÁRTSZELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSATORNÁK és FÜSTCSÜVEK kedvező áron!
- kerékpárok JAVÍTÁSA - SZERELÉSE!

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909
Híttelhetőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

AGRO ÁRUHÁZ

Tisztelt vásárlóim!

Tavaszi ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- vetőmagok, virághagymák, vegyszerek, gyomirtók, fűmagok, műtrágyák, virágtápok
- drótkerítés, konyhafelszerelések
- festékaruk, higítók, glettanyag, csemperasztók
- virágcserépek, virágföldek
- üstházak, zománczott üstök, gázégők
- üvegdemizonok, borosüvegek
- bor- és cefreélesztők, pektinbontók
- műanyagbordók, műanyagkannák
- fejszék, balták, kéziszerszámok
- munkavédelmi cipők, csizmák, kesztyűk
- csavarok, szegkek, zárok, lakatok stb.
- fóliák, zsákok, takaróponyvák

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ